

CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIȚIE

D E C I Z I E

cu privire la admiterea recursului declarat de Senchakovych Oleh,

în cauza civilă, intentată la cererea de chemare în judecată depusă de Senchakovych Oleh împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova cu privire la constatarea încălcării dreptului la judecare în termen rezonabil a cauzei penale, repararea prejudiciului moral cauzat prin această încălcare și compensarea cheltuielilor de judecată,

împotriva deciziei din 29 iunie 2023 a Curții de Apel Chișinău, prin care s-a respins apelul declarat de Senchakovych Oleh și menținută hotărârea din 23 decembrie 2022 a Judecătoria Chișinău, sediul Centru,

(Dosarul nr. 2ra-1391/23
NR. PIGD 2-22011486-01-2ra-08092023)

Unificarea și consolidarea jurisprudenței Curții Supreme de Justiție în materia încasării prejudiciului moral cauzat prin încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei.

Prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Centru (jud: I. Țonov)
Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud: M. Anton, V. Mihaila, V. Cotorobai)

07 noiembrie 2025

Textul corespunde originalului

Examinând, în lipsa părților, recursul declarat de Senchakovych Oleh,
Curtea Supremă de Justiție, în completul de judecată compus din:
Stela Procopciuc, *Președinte*
Ion Munteanu,
Gheorghe Stratulat, *Judecători*
constată următoarele:

ÎN FAPT:

1. La 26 ianuarie 2022, Senchakovych Oleh a depus cerere de chemare în judecată împotriva Ministerului Justiției cu privire la constatarea încălcării dreptului la judecare în termen rezonabil a cauzei penale, repararea prejudiciului moral cauzat prin această încălcare și compensarea cheltuielilor de judecată suportate în prezenta cauză.

2. În motivarea acțiunii reclamantul a indicat că în luna august 2012, organul de urmărire penală din cadrul IP Botanica mun. Chișinău a intentat un proces penal în privința sa pe faptul comiterii infracțiunii prevăzute de art.152 alin.(2) din Codul penal – „Vătămarea intenționată medie a integrității corporale sau a sănătății acțiune săvârșită asupra a două sau mai multor persoane”.

3. În decembrie 2012, cauza penală împreună cu rechizitoriul a fost transmisă pentru examinare la Judecătoria Botanica, mun. Chișinău, care la 24 decembrie 2014, a pronunțat sentință de condamnare în privința sa. Sentința respectivă a fost contestată cu apel și ulterior cu recurs, cauza penală fiind examinată până la data de 04 noiembrie 2021, când Curtea Supremă de Justiție a emis decizie definitivă și irevocabilă.

4. Reclamantul consideră că procesul penal intentat în privința sa pe indicii infracțiunii prevăzute de art.152 alin.(2) din Codul penal, a durat timp de 9 ani (august 2012 – 04 noiembrie 2021), care în esență nu constituie o cauză complexă, dar una simplă.

5. Examinarea cauzei într-o perioadă destul de îndelungată în prima instanță s-a datorat calității nesatisfăcătoare a urmăririi penale din care motiv instanța judecătorească a fost nevoită să dispună efectuarea multiplelor expertize, să cerceteze probe noi administrate de apărare, care au fost refuzate de acuzare la etapa urmăririi penale.

6. Termenul rezonabil de judecare a cauzei penale a fost încălcat datorită modului superficial și neobiectiv în care a acționat Curtea de Apel Chișinău, dosarul fiind restituit la rejudecare de patru ori, iar odată cauza a

fost restituit de Curtea Supremă de Justiție în instanța de apel pentru a se expune asupra apelului părții vătămate, care a rămas fără examinare.

7. Din cauza atitudinii neglijente și caracterului superficial de desfășurare a urmăririi penale, de care a dat dovadă organul de urmărire penală, acuzare, precum și atitudinea instanțelor naționale de judecată de toate nivelele, la judecarea cauzei penale, datorită tolerării comportamentului acuzării și a părții vătămate, soldat cu amânarea în repetate rânduri a procesului, numirii expertizelor, administrării de noi probe, restituirii cauzei la rejudecare în instanța de apel, proces penal de învinuire, a durat și a fost examinat timp de 9 ani, termen care nu poate fi calificat drept unul rezonabil și obiectiv.

8. În viziunea reclamantului, pentru încălcarea dreptului la judecarea în termen a cauzei penale, care în esență era simplă ca complexitate, timp de 9 ani, i-a fost cauzat un prejudiciu moral, pe care îl estimează în mărime de 9000 de Euro, adică a câte 1000 de Euro pentru fiecare an de încălcare, care ca mărime este echitabilă, proporțională și rezonabilă pentru încălcarea admisă.

9. În contextul enunțat, Senchakovych Oleh a solicitat admiterea acțiunii, constatarea încălcării dreptului său la judecare în termen rezonabil a cauzei penale, repararea prejudiciului moral cauzat prin această încălcare în mărime de 9000 de Euro și compensarea cheltuielilor de judecată suportate în prezenta cauză.

POZIȚIA PRIMEI INSTANȚE:

10. Prin hotărârea din 23 decembrie 2022 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru a fost respinsă ca neîntemeiată acțiunea depusă de Senchakovych Oleh.

EXERCITAREA CĂII DE ATAC ÎN ORDINE DE APEL:

11. La 05 ianuarie 2023, Senchakovych Oleh a declarat apel nemotivat împotriva hotărârii primei instanțe, iar la 23 mai 2023, întru executarea încheierii din 25 aprilie 2023 a Curții de Apel Chișinău, a prezentat apelul motivat, solicitând casarea hotărârii din 23 decembrie 2022 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, cu emiterea unei hotărâri noi de admitere integrală a acțiunii sale în sensul formulat.

POZIȚIA INSTANȚEI DE APEL:

12. Prin decizia din 29 iunie 2023 a Curții de Apel Chișinău a fost respins apelul declarat de Senchakovych Oleh și menținută hotărârea din 23 decembrie 2022 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru.

EXERCITAREA CĂII DE ATAC ÎN ORDINE DE RECURS:

13. La 06 septembrie 2023, Senchakovych Oleh a declarat recurs împotriva deciziei din 29 iunie 2023 a Curții de Apel Chișinău, solicitând admiterea acestuia, casarea integrală a deciziei instanței de apel și a hotărârii primei instanțe, cu emiterea unei hotărâri noi de admitere integrală a acțiunii sale în sensul formulat.

SOLICITĂRILE RECURENTULUI:

14. În susținerea recursului Senchakovych Oleh a invocat că instanțele de judecată ierarhic inferioare nu au examinat obiectiv și sub toate aspectele prezenta cauza, cu interpretarea eronată a normelor de drept material, în special a Legii nr.87/2011. Concluziile și soluțiile instanțelor de judecată ierarhic inferioare sunt contrare practicii judiciare stabilite de instanțele naționale și jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului. Mai mult ca atât, soluția de respingere a acțiunii nu a fost suficient de motivată, neprimind răspuns la întrebările formulate.

15. Recurentul consideră că examinarea cauzei într-o perioadă îndelungată în instanța de fond, s-a datorat calității nesatisfăcătoare a urmării penale, din care motiv prima instanță a fost nevoită să dispună efectuarea multiplelor expertize, să cerceteze probe noi administrate de apărare, care au fost refuzate de a fi administrate de acuzare la etapa urmării penale. Termenul rezonabil de desfășurare a procesului penal s-a încălcat și datorită modului superficial și neobiectiv în care a acționat Curtea de Apel Chișinău, dosarul fiind restituit de 4 ori la rejudecare. A cincea oară, Curtea Supremă de Justiție a remis cauza spre rejudecare în instanța de apel pentru a se expune în privința apelului părții vătămate, omis de instanța de apel.

16. Instanța de fond a respins acțiunea invocând că procesul penal a derulat fără tergiversări, iar amânările ședințelor fiind la cererile apărării, fără a indica câte și care ședințe au fost amânate la cererea apărării, menționând la general că ședințele au fost amânate la cererile părților, inclusiv și în folosul apărării pentru a prezenta probe.

17. La fel, instanța de fond a indicat că durata examinării cauzei s-a datorat comportamentului abuziv al apărării, care a cerut efectuarea

expertizelor, audierea specialităților și experților, audierea martorilor suplimentari. Cu toate acestea, prima instanță a omis să indice că aceste acțiuni au fost solicitate de a fi efectuate la etapa urmăririi penale, dar care au fost refuzate de organul de urmărire penală și procuror.

18. Fiind învinuit, a solicitat instanței de fond să administreze aceste probe, ceea ce a și făcut prima instanță. Din logica instanței de fond dânsul nu trebuia să folosească drepturile sale procedurale pentru a demonstra nevinovăția sa de fapta încriminată.

19. În viziunea recurentului termenul de examinare a cauzei penale a fost atât de îndelungată nu datorită comportamentului său și părții apărării, dar din cauza omisiunilor admise la faza urmăririi penale, cum și a amânărilor din partea procurorului și a părții vătămate. Practic nicio ședință în instanța de fond nu au fost amânate din cauza lipsei învinuitului sau apărătorilor acestuia, ceea ce nu se poate spune despre partea acuzării și partea vătămată, din cauza neprezentării, cu invocarea motivelor formale, au fost amânate mai multe ședințe de judecată. De asemenea, prima instanță a respins acțiunea, argumentând că în instanța de apel nu a avut loc încălcarea termenului de judecare a cauzei.

20. Afară de aceasta, instanța de fond, examinând acțiunea civilă, a făcut analiza modului în care a derulat procesul penal, fragmentându-1, dând apreciere pentru fiecare perioadă de judecare în instanța de apel, adică: 1) prima dată cauza a parvenit din instanța de fond la apelurile declarate de părți; 2) de trei ori cauza a fost restituită la rejudecare de instanța de recurs; 3) o dată când cauza a fost restituită de instanța de recurs pentru a fi examinat apelul declarat de partea vătămată.

21. Recurentul consideră că aceasta abordare este greșită, care contravine practicii Curții Europene a Drepturilor Omului, deoarece instanța de judecată urma să dea apreciere situației pentru tot procesul, fiind un procedeu complex, calculat de la data expedierii dosarului cu rechizitoriu în instanța de fond până la adoptarea unei decizii irevocabile, adică decembrie 2012 - noiembrie 2021.

22. În opinia recurentului, termenul rezonabil de examinare a procesului penal a fost încălcat datorită modului în care a fost efectuată urmărirea penală, modului în care a fost examinat procesul penal în instanța de fond și datorită faptului examinării superficiale și neobiective a cauzei de Curtea de apel Chișinău, dosarul fiind restituit de patru ori la rejudecare de Curtea Supremă de Justiție la Curtea de Apel Chișinău, iar odată cauza a fost restituită de Curtea Supremă de Justiție în instanța de apel, pentru a se

expune asupra apelului părții vătămate, apel rămas neexaminat la data expedierii dosarului în instanța de recurs.

23. În această situație este cert că examinarea cauzei penale în termen de 9 ani, dintre care în instanța de apel cauza a fost examinată într-o perioadă de 7 ani, nicidecum nu se încadrează în noțiunea de „termen rezonabil”.

24. Recurentul consideră eronată soluția instanței de apel, fără a indica clar motivul respingerii, preluând concluziile și argumentele instanței de fond. De fapt, nicio instanță nu a constatat caracterul abuziv al demersurilor și cererilor înaintate de partea apărării, acestea fiind înaintate cu scopul demonstrării nevinovăției sale de comitere a faptei incriminate.

25. Restituirea repetată a cauzei la rejudecare la fel constituie un element care generează încălcarea termenului rezonabil de judecare a cauzei.

26. Deși nu are competența de a analiza modul în care instanțele de judecată au interpretat și aplicat dreptul intern, consideră totuși că casările repetate cu trimitere la rejudecare se datorează, în general, unor erori comise de instanțele inferioare și că repetarea acestor casări denotă o deficiență în funcționarea sistemului judiciar ca consecință durată îndelungată a procedurii pe acest motiv nu poate nici cum fi pusă în sarcina sa, fiind o omisiune a instanțelor și modului în care au judecat cauza, erorilor admise de instanța de apel, erori și încălcări care au avut ca efect restituirea repetată la rejudecare a cauzei penale.

27. Datorită atitudinii neglijente și caracterului superficial de investigare a circumstanțelor cauzei de care a dat dovadă organul de urmărire penală și acuzarea, cum și datorită modului în care a fost organizat și desfășurat procesul, cu examinarea cauzei de instanțele de judecată de toate nivelele, datorită tolerării comportamentului acuzării și părții vătămate, soldat cu amânarea în repetate rânduri a procesului, numirii expertizelor și administrării de noi probe, deoarece organul de urmărire penală a respins aceste demersuri la etapa respectivă, fiind executate aceste acțiuni la demersul repetat al apărării la etapa judiciară, restituirii cauzei la rejudecare în instanța de apel, procesul penal de învinuire a lui Senchakovych Oleh, un proces simplu care a durat și a fost examinat într-un termen de 9 ani, termen care nici cum nu poate fi calificat ca fiind unul obiectiv și rezonabil.

28. Atât instanța de fond, cât și instanța de apel au respins acțiunea, invocând faptul că procesul s-a amânat din cauza apărării, adică a lui și a avocaților săi, înaintând demersuri de administrare a probelor noi care demonstrează nevinovăția lui, cum și datorită contestării sentinței și deciziilor instanțelor de judecată. La fel, instanțele au concluzionat că în

speță ar lipsi interesul legitim al său și speranța majoră a finalității procesului, deoarece oricum a fost condamnat.

29. În viziunea recurentului, aceste abordări și argumente sunt total greșite, contrare prevederilor legale, practicii judiciare stabilite de instanțele naționale a Republicii Moldova și jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului.

30. Din cauza omisiunilor și neglijenței admise de organul de urmărire penală și instanțele de judecată, este evident că în cauza penală de învinuire și condamnare a lui Senchakovych Oleh s-a admis încălcarea termenului rezonabil de cercetare, examinare și judecare a procesului, prin ce apelantului i s-a cauzat prejudiciu suficient de grav, intervenind răspunderea statului și obligarea statului la repararea prejudiciului moral cauzat prin această încălcare, prejudiciului moral estimat la suma de 9000 de euro, ceea ce constituie 1000 de euro per an, care corespunde cuantumului stabilit de CEDO pentru asemenea încălcări.

31. Recurentul consideră că prejudiciul moral solicitat în sumă de 9000 de euro constituie un remediu, chiar dacă nu suficient, dar eficient și echitabil în raport cu încălcările comise, și nici nu poate fi calificată ca o modalitate de îmbogățire fără justă cauză.

32. Din esența recursului rezultă că Senchakovych Oleh și-a întemeiat recursul pe prevederile art.432 alin.(1) lit. a) și b) din Codul de procedură civilă, în redacția Legii nr.246 din 31.07.2023, în vigoare 01.09.2023, potrivit căroră recursul este admis dacă: a) interpretarea legii din hotărârea contestată este contrară jurisprudenței uniforme a Curții Supreme de Justiție; și b) prin admiterea recursului, se schimbă sau se consolidează jurisprudența Curții Supreme de Justiție.

33. Întru respectarea drepturilor părților la un proces echitabil, la 31 octombrie 2023, Curtea Supremă de Justiție a expediat în adresa Ministerului Justiției copia recursului declarat de Senchakovych Oleh, cu înștiințarea despre necesitatea depunerii a referinței, comunicat intimatului la 21.11.2023, cu toate acestea referință nu a fost depusă (f.d.94, vol.II).

LEGISLAȚIA RELEVANTĂ:

34. Articolul 434 alin.(1) și (2) din Codul de procedură civilă prevede că:

„(1) Recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel.

(2) Termenul de 2 luni este termen de decădere și nu poate fi restabilit.”

35. Prin Legea nr.246 din 31 iulie 2023 pentru modificarea unor acte normative (modificarea cadrului normativ conexe reformei Curții Supreme de Justiție) au fost operate modificări în Codul de procedură civilă, care au intrat în vigoare la 01 septembrie 2023.

36. În conformitate cu prevederile art.XI alin.(3) din Legea nr.246 din 31 iulie 2023, recursurile depuse la Curtea Supremă de Justiție până la data intrării în vigoare a prezentei legi vor fi examinate în baza temeiurilor în vigoare la data depunerii recursului.

37. Din sensul normei de drept enunțate, urmează că legiuitorul a optat pentru principiul aplicării imediate a noilor reglementări procedurale, cu excepția temeiurilor în baza cărora se vor examina recursurile depuse la Curtea Supremă de Justiție până la data intrării în vigoare a prezentei legi.

38. Recursul declarat la 06 septembrie 2023 de către Senchakovych Oleh a fost depus după data intrării în vigoare a Legii nr.246 din 31 iulie 2023, în vigoare din 01 septembrie 2023 și va fi examinat în baza temeiurilor de drept în vigoare la data depunerii recursului.

39. Articolul 432 alin.(1) lit. a) și b) din Codul de procedură civilă (în redacția Legii nr.246 din 31.07.2023, în vigoare din 01.09.2023) statuează că:

„(1) Recursul este admis dacă: a) interpretarea legii din hotărârea contestată este contrară jurisprudenței uniforme a Curții Supreme de Justiție; b) prin admiterea recursului, se schimbă sau se consolidează jurisprudența Curții Supreme de Justiție.”

40. Totodată, având în vedere că legea procesual-civilă impune obligații noi, prin care se anulează sau care reduc drepturile procedurale ale participanților la proces, limitează exercitarea unor drepturi ori stabilește sancțiuni procedurale noi sau suplimentare, nu are putere retroactivă recursul se va examina conform procedurii de judecare a recursurilor în vigoare la data depunerii acestuia (06 septembrie 2023), deoarece după sensul său norma referitoare la temeiuri cuprinde și procedura, or, temeiurile nu pot fi separate de procedura de examinare și soluționare, ele constituind un tot întreg.

41. Articolul 431 alin.(1)-(4) din Codul de procedură civilă prevede că:

„(1) Examinarea recursului împotriva deciziilor instanțelor de apel ține de competența Curții Supreme de Justiție.

(2) Asupra admisibilității recursului decide un complet din 3 judecători.

(3) Recursul considerat admisibil se examinează într-un complet din 3, 5 sau 9 judecători ai Curții Supreme de Justiție.

(4) Judecătorii care au examinat admisibilitatea recursului pot participa și la examinarea recursului în cauză.”

42. Articolul 444 din Codul de procedură civilă remarcă că:

„Recursul considerat admisibil se examinează fără înștiințarea și audierea participanților la proces.”

43. Articolul 442 alin.(1) din Codul de procedură civilă indică că:

„(1) Judecând recursul declarat împotriva deciziei date în apel, instanța verifică, în limitele invocate în recurs, legalitatea hotărârii contestate prin prisma temeiurilor prevăzute la art.432.”

44. Articolul 432 alin.(1) lit.a),b) din Codul de procedură civilă statuează că: „(1) Recursul este admis dacă: a) interpretarea legii din hotărârea contestată este contrară jurisprudenței uniforme a Curții Supreme de Justiție. b) prin admiterea recursului, se schimbă sau se consolidează jurisprudența Curții Supreme de Justiție.”

45. Articolul 445 alin.(1) lit.b) din Codul de procedură civilă prevede că: „(1) Instanța, după ce judecă recursul, este în drept: **b) să admită recursul și să caseze integral sau parțial decizia instanței de apel și hotărârea primei instanțe, pronunțând o nouă hotărâre.**”

46. Articolul 373 alin.(1)-(2) din Codul de procedură civilă reglementează că:

„(1) Instanța de apel verifică, în limitele cererii de apel, ale referințelor și obiecțiilor înaintate, legalitatea și temeinicia hotărârii atacate în ceea ce privește constatarea circumstanțelor de fapt și aplicarea legii în primă instanță.

(2) În limitele apelului, instanța de apel verifică circumstanțele și raporturile juridice stabilite în hotărârea primei instanțe, precum și cele care nu au fost stabilite, dar care au importanță pentru soluționarea cauzei, apreciază probele din dosar și cele prezentate suplimentar în instanță de apel de către participanții la proces.”

47. Articolul 118 alin.(1) din Codul de procedură civilă învederează că: „(1) Fiecare parte trebuie să dovedească circumstanțele pe care le invocă drept temel al pretențiilor și obiecțiilor sale dacă legea nu dispune altfel.”

48. Articolul 239 din Codul de procedură civilă stipulează că:

„Hotărârea judecătorească trebuie să fie legală și întemeiată. Instanța își întemeiază hotărârea numai pe circumstanțele constatate nemijlocit de instanță și pe probele cercetate în ședință de judecată.”

49. Articolul 5 alin.(1) din Codul de procedură civilă relevă că:

„(1) Orice persoană interesată este în drept să se adreseze în instanță judecătorească, în modul stabilit de lege, pentru a-și apăra drepturile încălcate sau contestate, libertățile și interesele legitime.”

50. Articolul 9 alin.(1) din Codul de procedură civilă menționează că:

„(1) Instanței judecătorești îi revine un rol diriguitor în organizarea și desfășurarea procesului, ale cărui limite și al cărui conținut sunt stabilite de prezentul cod și de alte legi.”

51. Articolul 53 alin.(2) din Constituție statuează că:

„(2) Statul răspunde patrimonial, potrivit legii, pentru prejudiciile cauzate prin erorile săvârșite în procesele penale de către organele de anchetă și instanțele judecătorești.”

52. Articolul 1 alin.(1) din Legea nr.87 din 21 aprilie 2011 privind repararea de către stat a prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești prevede că:

„(1) Scopul prezentei legi este crearea în Republica Moldova a unui remediu intern eficient de apărare a dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei și a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești.”

53. Articolul 2 alin.(1)-(4) și alin.(6)-(7) din Legea nr.87/2011 stipulează că:

„(1) Orice persoană fizică sau juridică ce consideră că i-a fost încălcat dreptul la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau dreptul la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești poate adresa în instanță de judecată o cerere de chemare în judecată privind constatarea unei astfel de încălcări și repararea prejudiciului cauzat prin această încălcare, în condițiile stabilite de prezenta lege și de legislația procesuală civilă.

(2) Repararea prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești se face doar în măsura în care încălcarea a avut loc din cauze ce nu pot fi imputate exclusiv persoanei care a depus cererea de reparare a prejudiciului (denumită în continuare reclamant).

(3) Prejudiciul cauzat prin încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești se repară indiferent de vinovăția instanței de judecată, a organului de urmărire penală, a organului responsabil de executarea hotărârilor judecătorești sau a instituției de stat debitoare.

(4) Prejudiciul cauzat de o autoritate publică sau de o autoritate căreia statul i-a delegat atribuții de autoritate publică prin încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești se repară de către stat. Reparația prejudiciului se face de la bugetul de stat.

(6) Mărimea reparației prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești se stabilește de instanța de judecată în fiecare caz în parte, în funcție de circumstanțele cauzei în cadrul căreia a fost comisă încălcarea, precum și de pretențiile invocate de reclamant, de complexitatea cauzei, de comportamentul reclamantului, de conduita organului de urmărire penală, a instanței de judecată și a autorităților relevante, de durata încălcării și de importanța procesului pentru reclamant.

(7) Organul care reprezintă statul în instanță de judecată pe această categorie de cauze este Ministerul Justiției.”

54. Articolul 3 alin.(2) din Legea nr.87/2011 învederează că:

„(2) În cauzele în care se pretinde încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei, cererea de chemare în judecată poate fi depusă în cadrul examinării cauzei în fond sau în decursul a 6 luni de la intrarea în vigoare a ordonanței procurorului de încetare a urmăririi penale sau de scoatere de sub urmărire penală ori a actului judecătoresc de dispoziție.”

55. Articolul 4 alin.(1) din Legea nr.87/2011 stipulează că:

„(1) Sarcina probațiunii lipsei de încălcare a dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești și a lipsei suportării unui prejudiciu moral îi revine Ministerului Justiției, iar sarcina de a dovedi suportarea prejudiciului material cauzat prin această încălcare și suportarea costurilor și cheltuielilor de judecată îi revine reclamantului.”

56. Articolul 5 alin.(1) din Legea nr.87/2011 prevede că:

„(1) În urma constatării faptului că a fost încălcat dreptul la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau dreptul la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești, instanța de judecată decide asupra acordării unei satisfacții echitabile de la bugetul de

stat în contul reparării prejudiciului moral, material, precum și a costurilor și a cheltuielilor de judecată.”

57. Articolul art.20 alin.(1)-(4) din Codul de procedură penală statuează că:

„(1) Urmărirea penală și judecarea cauzelor penale se face în termene rezonabile.

(2) Criteriile de apreciere a termenului rezonabil de soluționare a cauzei penale sunt: 1) complexitatea cazului; 2) comportamentul participanților la proces; 3) conduita organului de urmărire penală și a instanței de judecată; 3¹) importanța procesului pentru cel interesat; 4) vârstă de până la 18 ani a victimei.

(3) Urmărirea penală și judecarea cauzelor penale privind infracțiunile de corupție, cele conexe actelor de corupție, a cauzelor penale în care sunt persoane aflate în arest, precum și minori se fac de urgență și în mod prioritar.

(4) Respectarea termenului rezonabil la urmărirea penală se asigură de către procuror, iar la judecarea cazului – de către instanța respectivă.”

58. Articolul 19 alin.(1) și alin.(5) din Codul civil prevede că:

„(1) În condițiile legii, persoana lezată într-un drept al ei sau într-un interes recunoscut de lege poate cere repararea integrală a prejudiciului patrimonial și nepatrimonial cauzat astfel.

(5) Repararea prejudiciului presupune repunerea persoanei lezate în situația în care s-ar fi aflat dacă prejudiciul nu se producea.”

59. Articolul 2036 alin.(1)-(3) din Codul civil reglementează că:

„(1) În cazul în care persoanei i s-a cauzat un prejudiciu moral prin fapte ce atentează la drepturile ei personale nepatrimoniale, precum și în alte cazuri prevăzute de lege, instanța de judecată are dreptul să oblige persoana responsabilă la reparația prejudiciului prin plata de despăgubiri.

(2) Prejudiciul moral se repară indiferent de existența și întinderea prejudiciului patrimonial.

(3) Reparația prejudiciului moral se face și în lipsa vinovăției autorului, faptei ilicite în cazul în care prejudiciul este cauzat prin condamnare ilegală, atragere ilegală la răspundere penală, aplicare ilegală a arestului preventiv sau a declarației scrise de a nu părăsi localitatea, aplicarea ilegală în calitate de sancțiune administrativă a arestului, muncii neremunerate în folosul comunității și în alte cazuri prevăzute de lege.”

60. Articolul 2037 din Codul civil relevă că:

„(1) Mărimea despăgubirii pentru prejudiciu moral se determină de către instanța de judecată în funcție de caracterul și gravitatea prejudiciului moral cauzat persoanei vătămate, de gradul de vinovăție a autorului prejudiciului, dacă vinovăția este o condiție a răspunderii, și de măsura în care această despăgubire poate aduce satisfacție echitabilă persoanei vătămate.

(2) Caracterul și gravitatea prejudiciului moral le apreciază instanța de judecată, luând în considerare circumstanțele în care a fost cauzat prejudiciul, restrângerea posibilităților de viață familială și socială, precum și statutul social al persoanei vătămate.

(3) La determinarea despăgubirii, instanța de judecată va ține să acorde o despăgubire care, pe de o parte, are o mărime comparabilă cu cea acordată în mod obișnuit în împrejurări similare și, pe de altă parte, ia în cont particularitățile cazului.”

MOTIVAREA INSTANȚEI:

61. Cu referire la termenul de depunere a recursului, instanța de recurs menționează că, Curtea de Apel Chișinău a pronunțat decizia la *29 iunie 2023*, în ședință publică.

62. Din actele cauzei rezultă copia deciziei integrale (motivată) a instanței de apel a fost expediată la *27 iulie 2023*, la poșta electronică a lui Senchakovych Oleh (e-mail: *****), fapt ce rezultă din scrisoarea anexată la dosar și confirmat de către recurent în cererea sa de recurs (f.d.76, vol.II).

63. Astfel, recursul declarat la 06 septembrie 2023 de către Senchakovych Oleh, se consideră ca fiind depus în interiorul termenului prevăzut la art.434 alin.(1) CPC.

64. Având în vedere că legea procesual-civilă, care impune obligații noi anulează sau reduce drepturile procedurale ale participanților la proces, limitează exercitarea unor drepturi ori stabilește sancțiuni procedurale noi sau suplimentare, nu are putere retroactivă recursul se va examina conform procedurii de judecare a recursului în vigoare la data depunerii acestuia, deoarece după sensul său norma referitoare la temeiuri cuprinde și procedura, or, temeiurile nu pot fi separate de procedura de examinare și soluționare, ele fiind un tot întreg organic.

65. Reieșind din prevederile art.431 din Codul de procedură civilă, examinarea recursului împotriva deciziilor instanțelor de apel ține de competența Curții Supreme de Justiție. Asupra admisibilității recursului decide un complet din 3 judecători. Recursul considerat admisibil se examinează într-un complet din 3, 5 sau 9 judecători ai Curții Supreme de Justiție. Judecătorii care au examinat admisibilitatea recursului pot participa și la examinarea recursului în cauză.

66. Soluționând admisibilitatea recursului, fără înștiințarea și audierea participanților la proces, întrucât criticele recurentului au fost expuse în recurs cu suficientă claritate, în acord cu procedura specificată la art.440 din Codul de procedură civilă, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul declarat de Senchakovych Oleh este admisibil și în continuare va fi examinat în același complet de judecată.

67. Se reține că examinarea admisibilității recursului presupune verificarea conformității temeiurilor invocate în cererea de recurs cu temeiurile de drept prevăzute în art.432 din Codul de procedură civilă, în redacția legii în vigoare la data declarării recursului.

68. Deși recurentul Senchakovych Oleh nu a indicat direct temeiul de drept prevăzut la art.432 CPC, în redacția legii în vigoare din 01.09.2023, totuși din esența recursului rezultă că temeiurile de drept de declarare a recursului sunt bazate pe prevederile art.432 alin.(1) lit.a) și b) din Codul de procedură civilă, în redacția Legii nr.246 din 31.07.2023, în vigoare 01.09.2023, potrivit cărora recursul este admis dacă: a) interpretarea legii din hotărârea contestată este contrară jurisprudenței uniforme a Curții Supreme

de Justiție; și b) prin admiterea recursului, se schimbă sau se consolidează jurisprudența Curții Supreme de Justiție.

69. Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție, reținând argumentele recurentului în raport cu circumstanțele cauzei, probele administrate la dosar și cadrul legal aplicabil speței, a stabilit că interpretarea legii din decizia instanței de apel, cât și hotărârea primei instanțe, este contrară jurisprudenței uniforme a Curții Supreme de Justiție pe cauze similare.

70. Studiind materialele dosarului, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul declarat de urmează a fi admis, casată integral decizia instanței de apel și hotărârea primei instanțe, cu emiterea unei hotărâri noi de admitere parțială a acțiunii civile, din motivele ce succed.

71. Recapitulând esența litigiului, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție constată că la 26 ianuarie 2022, Senchakovych Oleh a depus cerere de chemare în judecată împotriva Ministerului Justiției, solicitând constatarea încălcării dreptului său la judecare în termen rezonabil a cauzei penale, repararea prejudiciului moral cauzat prin această încălcare în mărime de 9000 de Euro și compensarea cheltuielilor de judecată suportate în prezenta cauză.

72. Judecătoria Chișinău, sediul Centru, fiind investită cu judecarea cauzei în prima instanță, prin hotărârea din 23 decembrie 2022 a respins ca neîntemeiată acțiunea depusă Senchakovych Oleh.

73. Nefiind de acord cu soluția primei instanțe, la 05 ianuarie 2023, Senchakovych Oleh a declarat apel.

74. Curtea de Apel Chișinău, fiind investită cu judecarea cauzei în apel, prin decizia din 29 iunie 2023 a respins apelul declarat de Senchakovych Oleh și a menținut hotărârea din 23 decembrie 2022 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru.

75. Prima instanță și instanța de apel au motivat soluțiile de respingere a acțiunii depuse de Senchakovych Oleh constatând că, în speța dedusă judecății nu se atestă temeuri că procesul penal, în care se pretinde încălcarea, a durat cu depășirea termenului rezonabil. Prin urmare, instanțele naționale judecătorești au respectat procedurile corespunzător, cu asigurarea tuturor drepturilor procedurale ale participanților la proces.

76. Instanțele de judecată ierarhic inferioare au subliniat că pentru a verifica respectarea duratei procedurilor judiciare urmează să se țină cont de scopul procesului, așteptările părții și rezultatul procedurilor judiciare. Procesul penal pornit în privința lui Senchakovych Oleh s-a finalizat cu sentință de condamnare, respectiv nu poate fi luat în calcul faptul că procesul penal a durat o perioadă îndelungată, în rezultatul căreia subiectul a fost achitat sau pronunțată o altă soluție de reabilitare.

77. Relevând criteriile în dependență de care se apreciază rezonabilitatea duratei procedurilor judiciare, prima instanță și instanța de apel au concluzionat că perioada de referință de judecare a cauzei penale nu depășește limita rezonabilității. Or, luând în considerare complexitatea cauzei, comportamentul părților și de sarcina lunară a fiecărui judecător din cadrul instanțelor de judecată, instanțele de judecată ierarhic inferioare au stabilit că autoritățile judecătorești în cauza penală au acționat cu bună-credință, cu o suficientă diligență, au întreprins toate măsurile necesare în vederea examinării și soluționării rapide, obiective și sub toate aspectele, cu respectarea drepturilor procedurale a participanților de proces.

78. Mai mult ca atât, reclamantul la examinarea cauzei penale, atât în instanța de fond, cât și în instanța de apel nu a invocat tergiversarea duratei de judecată a cauzei, dar a aprobat și a acceptat tacit toate acțiunile întreprinse de către autoritatea judecătorească, inclusiv a influențat tergiversarea prin neprezentări la judecarea propriului apel, ca ulterior, să înainteze conform Legii nr.87/2011 prezenta acțiune civilă care de altfel urmărește un interes al reclamatului, exclusiv pecuniar.

79. Instanțele de judecată ierarhic inferioare au menționat că dreptul la satisfacție echitabilă garantat de Legea nr.87/2011 și art.6 CEDO este acordat pentru nerespectarea termenului rezonabil după cum stabilește jurisprudența CtEDO și nu pentru nerespectarea termenului formal calendaristic prevăzut de legislația națională.

80. În circumstanțele constatate, instanțele de judecată au dedus că reclamantul/apelant Senchakovych Oleh în asemenea împrejurări nu poate invoca cauzarea unui prejudiciu și respectiv recuperarea acestuia prin încălcarea dreptului său la judecarea în termen rezonabil a cauzei penale în baza Legii nr.87 din 21 aprilie 2011, întrucât perioada de referință de examinare a cauzei penale nu a depășit limita rezonabilității.

81. Pe final, instanțele de judecată au concluzionat că reclamantul nu este îndreptățit de a pretinde încălcarea termenului rezonabil de examinare a cauzei penale și de a solicita în acest sens despăgubiri, dat fiind faptul că în esență, la caz, nu se atestă pretinsa încălcare.

82. Analizând materialele dosarului, în raport cu legislația în vigoare ce guvernează raportul juridic litigios, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție constată că instanțele de judecată ierarhic inferioare au apreciat greșit circumstanțele importante pentru soluționarea justă a cauzei, cu interpretarea eronată a legii, fapt ce a dus la emiterea unei soluții greșite, din următoarele motive.

83. Astfel, după cum rezultă din art.4 din Legea nr.87/2011, sarcina probațiunii lipsei de încălcare a dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei, îi revine nemijlocit Ministerului Justiției al Republicii Moldova, care prezintă în acest sens un raport motivat privind modul de respectare a termenului rezonabil.

84. Din conținutul *Raportului* motivat întocmit de Judecătoria Chișinău (f.d.1-23, vol.II) privind modul de respectare a termenului rezonabil la examinarea cauzei penale nr.1-751/12 (NR. PIGD 12-1-9835-05122012) de învinuire a lui Senchakovych Oleh în comiterea infracțiunii prevăzute de art.152 alin.(2) lit.d) din Codul penal, rezultă că la:

- 03.12.2012, Procuratura mun. Chișinău a depus la Judecătoria Botanica, mun. Chișinău cauza penală nr.*****, în învinuirea lui Senchakovych Oleh în comiterea infracțiunii prevăzute la art.152 alin.(2) lit.d) din Codul penal, care a fost repartizată spre examinare judecătorului din cadrul Judecătoriei Botanica, mun. Chișinău, Maria Țurcan;

- Prin încheierea din 07 decembrie 2012 a Judecătoriei Botanica, mun. Chișinău, ședința de judecată a fost stabilită pentru data de 24.12.2012, ora 09:30;

- La ședința din 24.12.2012, s-au prezentat procurorul, Grosu Olga; partea vătămată, *****; avocatul inculpatului, Vladimirov Natalia; inculpatul, Senchakovych Oleh și translatorul, Rusu Sergiu. În cadrul ședinței, instanța de judecată a pus în discuție punerea pe rol a cauzei penale. Totodată, s-a adus la cunoștință participanților că judecătorul de instrucție, Damaschin Constantin, și-a declinat competența în favoarea prezentei instanțe de la examinarea a două plângeri ale avocatului, Vladimirov Natalia, la acțiunile organului de urmărire penală. Plângerile vor fi examinate odată cu fondul cauzei. Procurorul, Grosu Olga, în interesele părții vătămate a înaintat o acțiune civilă și a solicitat examinarea acesteia în cadrul dosarului penal. Audiind opinia participanților la proces, instanța a dispus primirea și examinarea acțiunii civile în cadrul dosarului penal, de a obliga partea vătămată prezentarea originalelor înscrisurilor anexate la acțiunea civilă. Avocatul Vladimirov Natalia, a înaintat un demers privind dispunerea efectuării unei expertize de către o comisie de experți, procurorul considerând demersul înaintat prematur.

- Prin încheierea din 24 decembrie 2012 a Judecătoriei Botanica, mun. Chișinău s-a dispus numirea cauzei spre judecare în procedură generală, cu participarea inculpatului în ședință publică pentru data de 18 februarie 2013, ora 11:00. S-a admis lista probelor lista probelor prezentate de acuzatorul de stat, a amânat examinarea demersului apărătorului Vladimirov Natalia privind dispunerea unei expertize și al repune în discuție după cercetarea probelor părții acuzării;

- La ședința din 18.02.2013, s-au prezentat: procurorul, Grosu Olga; partea vătămată, *****; avocatul inculpatului, Vladimirov Natalia; inculpatul, Senchakovych Oleh și translatorul, Mîndrescu Marina. Partea vătămată a solicitat anexarea la materialele cauzei a trei clișee radiologice, investigațiile radiologice și bourile de plată. Audiind participanții la proces, instanța a dispus anexarea acestora și obligarea acestuia de a prezenta în ședința următoare originalul cartei medicale. După care s-a pus în discuție

începerea examinării cauzei în fond. Procurorul a dat citire rechizitoriului, s-a stabilit ordinea de cercetare a probelor și s-a audiat partea vătămată. Ședința de judecată s-a amânat pentru data de *20 februarie 2013, ora 10:30*;

- La ședința din 20.02.2013, s-au prezentat: procurorul, Grosu Olga; partea vătămată, *****; avocatul inculpatului, Vladimirov Natalia; inculpatul, Senchakovych Oleh; translatorul, Mîndrescu Marina; martorii, ***** și *****. În cadrul ședinței au fost audiați martorii după care s-a anunțat întrerupere până la data de *27 februarie 2013, ora 09:00*, cu obligarea procurorului de a asigura prezența martorilor pentru următoarea ședință de judecată;

- La ședința din 27.02.2013, s-au prezentat: procurorul, Străistaru Victoria; partea vătămată, *****; avocatul inculpatului, Vladimirov Natalia; inculpatul, Senchakovych Oleh; translatorul, Cheptene Tatiana; pedagogul, Petcu Aurelia. Nu s-a prezentat martorul, ***** și reprezentantul martorului, *****, din motive necunoscute instanței. Instanța a pus în discuție examinarea cauzei în lipsa martorului și reprezentantului acestuia. Procurorul a considerat imposibil, obligându-se pentru ședința următoare să asigure prezența acestuia. Avocatul inculpatului a considerat imposibil, totodată a propus modificarea ordinii de cercetare a probelor cu audierea martorilor acuzării, solicitând audierea ca martori: ***** și *****; *****; ***** și în calitate de specialist în domeniu medicinei faciale, *****. Procurorul fiind împotriva modificării ordinii de cercetare a probelor. Instanța a dispus continuarea examinării cauzei în lipsa, martorului ***** și a reprezentantului acestuia, a admis lista probelor apărării și modificarea ordinii de cercetare a lor. Au fost audiați martorii ***** , ***** . Ședința de judecată a fost amânată pentru data de *22 aprilie 2013, ora 14:00*;

- La ședința din 22.04.2013, s-au prezentat: procurorul, Străistaru Victoria. Nu s-au prezentat: partea vătămată, *****; avocatul inculpatului, Vladimirov Natalia; inculpatul, Senchakovych Oleh; martorul, ***** și reprezentantul legal, *****; martorii ***** și ***** au depus cerere de amânare a ședinței. Instanța de judecată a anunțat că cu 30 de minute înainte de ședință s-a prezentat inculpatul și a informat că se află în imposibilitate de a se prezenta la ora 14:00, întrucât copilul său a fost internat la spital. Audiind opinia participanților la proces, instanța a anunțat întrerupere până la *24.04.2013, ora 14:30*;

- La ședința din 24.04.2013, s-au prezentat: procurorul, Străistaru Victoria; partea vătămată, *****; avocatul inculpatului, Vladimirov Natalia și inculpatul, Senchakovych Oleh. Nu s-a prezentat martorul, ***** și reprezentantul său, ***** , din motive necunoscute instanței. Instanța a pus în discuție examinarea cauzei în lipsa martorului ***** și reprezentantul său, precum și martorii apărării. Audiind opinia participanților, instanța a considerat imposibil examinarea cauzei penale în lipsa martorilor, anunțând

întrerupere până la *29 aprilie 2013, ora 14:00*, obligând părțile să asigure prezența acestora pentru următoarea ședința de judecată;

- La ședința din *29.04.2013*, s-au prezentat: procurorul, Străistaru Victoria; partea vătămată, *****; avocatul inculpatului, Vladimirov Natalia și inculpatul, Senchakovych Oleh; martorii ***** și *****. Nu s-a prezentat martorul, ***** și reprezentantul său, *****. În cadrul ședinței, instanța a pus în discuție posibilitatea continuării ședinței în lipsa martorului ***** și reprezentantul său. Audiind opinia participanților, instanța a dispus continuarea ședinței și audierea martorilor prezenți. Ședința de judecată a fost amânată pentru *06.06.2013, ora 11:00*;

- La ședința din *06.06.2013*, s-au prezentat: procurorul, Lăcustă Natalia; partea vătămată, *****; inculpatul, Senchakovych Oleh; avocatul inculpatului, Vladimirov Natalia; martorul *****; reprezentantul legal al martorului *****; pedagogul Petru Aurelia; translatorul Dabija Elina. În cadrul ședinței de judecată a fost audiat martorul prezent, după care, avocatul Vladimirov Natalia a solicitat numirea unei expertize din domeniul medicinei faciale, ***** obligându-se asigure prezența acestuia pentru următoarea ședință. Ședința de judecată a fost amânată pentru data de *24 septembrie 2013, ora 09:30*;

- La ședința din *24.09.2013*, s-au prezentat: partea vătămată *****; inculpatul - Senchakovych Oleh; Nu s-au prezentat: procurorul Lăcustă Natalia, fiind în concediu medical; avocatul inculpatului Vladimirov Natalia; martorul - ***** , solicitând amânarea ședinței de judecată. În legătură cu absența procurorului, avocatului inculpatului și a martorului, instanța a dispus amânarea examinării cauzei pentru data de *01 octombrie 2013, ora 14:00*;

- La ședința din *01.10.2013*, s-au prezentat: procurorul Lăcustă Natalia; partea vătămată *****; inculpatul Senchakovych Oleh; avocatul inculpatului Vladimirov Natalia și translatorul Russu Alina. Avocatul inculpatului a anunțat că reieșind din faptul că, martorul ***** se află în imposibilitate de a se prezenta pentru a fi audiat din motiv că este plecat peste hotarele țării, a solicitat modificarea ordinii de cercetare a probelor și a trece la audierea inculpatului, demers susținut de participanții prezenți. Avocatul, Vladimirov Natalia a solicitat anexarea la materialele cauzei cererea inculpatului care a fost depusă la CEDO. Instanța a dispus anexarea cererii, și în legătură cu expirarea timpului preconizat pentru ședința de judecată, a anunțat întrerupere până la *16.10.2013, ora 11:30*;

- La ședința din *16.10.2013*, s-au prezentat: procurorul Lăcustă Natalia; partea vătămată *****; inculpatul Senchakovych Oleh; avocatul inculpatului Vladimirov Natalia; specialistul *****; translatorul - Dabija Elina. Instanța a dispus audierea specialistului, după care a anunțat întrerupere până la *31.10.2013, ora 09:00*;

- La ședința din 31.10.2013, s-au prezentat: procurorul Lăcustă Natalia; partea vătămată *****; inculpatul Senchakovych Oleh; avocatul inculpatului Vladimirov Natalia; translatorul Dabija Elina. În cadrul ședinței s-a pus în discuție demersul privind numirea expertizei medico-legale în comisie, înaintat de către avocatul inculpatului. Procurorul și partea vătămată au considerat că demersul urmează a fi respins. Prin încheierea din 31.10.2013 a Judecătoriei Botanica, mun. Chișinău s-a dispus efectuarea expertizei medico-legale în comisie de experți, cu atragerea la executarea acestora a specialiștilor din domeniul medicinei faciale. În legătură cu expedierea cauzei penale la Centrul de Medicină Legală pentru efectuarea expertizei, s-a anunțat întrerupere până la *19.02.2014, ora 14:00*;

- La ședința din 19.02.2014, s-au prezentat: procurorul Lanovenco Victoria; partea vătămată *****; avocatul părții vătămate Gherman Lilea; inculpatul Senchakovych Oleh. Nu s-a prezentat: avocatul inculpatului Vladimirov Natalia. Inculpatul a comunicat că avocatul său este implicată în altă ședință de judecată de judecată, dar va veni. În cadrul ședinței, avocatul părții vătămate a solicitat anexarea la materialele cauzei a acțiunii civile concretizate. În timpul ședinței s-a prezentat și avocata, Vladimirov Natalia. Instanța a pus în discuție primirea în procedură a acțiunii înaintate de către avocata, Gherman Lilea. Toți participanții fiind de acord și admisă de instanță, după care s-a anunțat imposibilitatea asigurării prezenței translatorului, punând în discuție examinarea cauzei în lipsa acestuia. Audiind opinia participanților, instanța de judecată a anunțat întrerupere până la *22 aprilie 2014, ora 10:00*; - La ședința din 22.04.2014, s-au prezentat: procurorul Lăcustă Natalia; partea vătămată *****; avocatul părții vătămate Gherman Lilea; inculpatul Senchakovych Oleh; avocatul inculpatului Vladimirov Natalia; traducătorul Russu Alina. Instanța a anunțat că prin intermediul cancelariei din partea inculpatului a parvenit o cerere, prin care solicită invitarea experților, iar ulterior va formula o altă cerere privind efectuarea expertizei repetate. Procurorul, partea vătămată și avocatul acestuia, au solicitat respingerea cererii. Instanța, deliberând pe loc a admis parțial cererea, dispunând invitarea în ședința de judecată a expertului, ***** , pentru audiere pe marginea raportului de expertiză. După care s-a pus în discuție plângerea avocatului, Vladimirov Natalia. Procurorul a înaintat o cerere de anunțare a întreruperii ședinței, deoarece la ora 11:00 are o altă ședință. Instanța a admis cererea și a amânat ședința de judecată pentru data de *29 mai 2014, ora 09:00*;

- La ședința din 29.05.2014, s-au prezentat: procurorul Lăcustă Natalia; partea vătămată *****; inculpatul Senchakovych Oleh; avocatul inculpatului Vladimirov Natalia; expertul *****; traducătorul Russu Alina. Nu s-au prezentat: avocatul părții vătămate Gherman Lilea, partea vătămată, anunțând că se va apropia. Instanța a adus la cunoștința participanților că la 27 mai 2014, a parvenit cererea avocatei, Vladimirov Natalia, privind

anexarea răspunsului parvenit de la Inspectoratul de Poliție nr.5255. La ora 09:30, s-a apropiat și avocata Gherman Lilea. În cadrul ședinței s-a examinat plângerea avocatei, Vladimirov Natalia în interesele inculpatului, s-a audiat expertul prezent, s-au cercetat înscrisurile, materialele din dosar, în legătură cu expirarea timpului preconizat pentru ședință judecată, s-a anunțat întrerupere până la data de 01 iulie 2014, ora 11:30;

- La ședința din 01.07.2014, s-au prezentat: procurorul Lanovenco Victoria; partea vătămată *****; avocatul părții vătămate Gherman Lilea; inculpatul Senchakovych Oleh; avocatul inculpatului Vladimirov Natalia; traducătorul Dabija Elina. Instanța a adus la cunoștința participanților că la 30 iunie 2014, a parvenit demersul înaintat de avocata Vladimirov Natalia, în interesele inculpatului Senchakovych Oleh privind numirea expertizei. Audiind opinia participanților la proces, s-a dispus expedierea cauzei la Centrul de Medicină Legală pentru efectuarea expertizei, ședința de judecată s-a amânat pentru *22 octombrie 2014, ora 09:00*;

- La ședința din 22.10.2014, s-au prezentat: procurorul Lanovenco Victoria; partea vătămată *****; avocatul părții vătămate Gherman Lilea; inculpatul Senchakovych Oleh; avocatul inculpatului Vladimirov Natalia. Instanța a anunțat despre imposibilitatea de a asigura prezența translatorului din motiv că acesta este antrenat într-o altă ședință. După care s-a adus la cunoștința participanților că din partea avocatului inculpatului a parvenit un demers privind invitarea expertului, ***** , pentru a răspunde la unele întrebări pe marginea raportului de expertiză. Audiind opinia participanților, instanța a admis parțial demersul și a anunțat întrerupere până la *27 noiembrie 2014, ora 09:00*;

- La ședința din 27.11.2014, s-au prezentat: procurorul Ivanov Zinaida; partea vătămată *****; avocatul părții vătămate Gherman Lilea; inculpatul Senchakovych Oleh; avocatul inculpatului Cucu Viorel; expertul *****; translatorul Dabija Elina. În cadrul ședinței a fost audiat expertul, s-au audiat explicațiile părților, s-au cercetat probele. Ținând cont de faptul că expertul nu a putut oferi răspuns la unele întrebări, avocatul Cucu Viorel, a solicitat să fie invitați și medicii ***** și ***** . Procurorul, partea vătămată și avocatul acestuia, au solicitat respingerea demersului ca neîntemeiat. Demers respins și de instanță. Instanța a pus în discuție finalizarea cercetării judecătorești, a ascultat susținerile verbale după care a anunțat întrerupere până la *02 decembrie 2014, ora 09:20*;

- La ședința din 02.12.2014, s-au prezentat: procurorul Ivanov Zinaida; partea vătămată *****; avocatul părții vătămate Gherman Lilea; inculpatul Senchakovych Oleh; avocatul inculpatului Vladimirov Natalia; traducătorul Levandiuc Diana. Instanța a anunțat că la 01 decembrie 2014, din partea inculpatului a parvenit un demers. Întrucât cercetarea judecătorească s-a finalizat, demersul parvenit s-a anexat la materialele cauzei. După care, instanța a anunțat dezbateri judiciare, a oferit dreptul la replică, anunțând

întrerupere până la *24 decembrie 2014, ora 09:00*, pentru deliberare și pronunțarea sentinței;

- La ședința din *24.12.2014*, s-au prezentat: procurorul Ivanov Zinaida; partea vătămată *****; inculpatul Senchakovych Oleh; avocatul inculpatului Vladimirov Natalia. Nu s-a prezentat: avocatul părții vătămate Gherman Lilea. Instanța de judecată s-a retras în camera de deliberare adoptând și pronunțând sentința. La pronunțarea sentinței a fost invitat și traducătorul Russu Alina;

- **Prin sentința din 24.12.2014 a Judecătoriei Botanica, mun. Chișinău**, Senchakovych Oleh a fost recunoscut vinovat în săvârșirea infracțiunii prevăzute de art.152 alin.(2) lit.d) din Codul penal, potrivit căruia a fost condamnat stabilindu-i pedeapsă sub formă de închisoare pe un termen de 3 ani și 6 luni, cu executarea pedepsei în penitenciar de tip semiînchis. În conformitate cu art.90 din Codul penal, s-a suspendat condiționat executarea pedepsei numite cu închisoarea, fixându-i lui Senchakovych Oleh un termen de probă de 2 ani, obligându-l să nu-și schimbe domiciliul stabilit fără consimțământul organelor competente. Măsura preventivă în privința lui Senchakovych Oleh s-a menținut, cu obligarea de nepărăsire a localității, care a fost revocată după intrarea sentinței în vigoare. Acțiunea civilă înaintată de ***** către Senchakovych Oleh privind repararea prejudiciului material și moral, s-a admis parțial. S-a încasat de la Senchakovych Oleh în beneficiul lui ***** suma de 828,40 de lei cu titlu de prejudiciului material, 10000 de lei cu titlu de prejudiciu moral și 6500 de lei cu titlu de cheltuieli de asistență juridică, în total 17328,40 de lei. S-a respins ca neîntemeiată pretenția lui ***** către Senchakovych Oleh în partea încasării sumei de 20000 de lei cu titlu de prejudiciu moral, precum și în partea sumei de 12,60 de lei cu titlu de prejudiciu material;

- La 06 ianuarie 2015, avocata Vladimirov Natalia, în interesele inculpatului Senchakovych Oleh a depus cerere de apel împotriva sentinței din 24 decembrie 2014 a Judecătoriei Botanica mun.Chișinău. La *13 ianuarie 2015*, avocata Gherman Lilia, în interesele părții civile, ***** a declarat apel împotriva sentinței din 24 decembrie 2014 a Judecătoriei Botanica mun.Chișinău. La *16 martie 2015*, Judecătoria Botanica mun. Chișinău a expediat dosarul la Curtea de Apel Chișinău în vederea examinării cererilor de apel. La *19 martie 2015*, cauza a fost repartizată spre examinare judecătorului raportor al Curții de Apel Chișinău, Melinteanu Iurie. Ședința de judecată a fost numită pentru data de *30 aprilie 2015, ora 10:00*;

- La ședința din *30.04.2015*, s-au prezentat: procurorul Gavrilița Vitalie; partea vătămată *****; inculpatul Senchakovych Oleh; avocatul inculpatului Vladimirov Natalia. Nu s-a prezentat: avocatul părții vătămate Gherman Lilea, a depus cerere de amânare a ședinței din motiv că era antrenată în altă ședință de judecată. Președintele ședinței a pus în discuție

posibilitatea începerii examinării cauzei în lipsa avocatului părții vătămate. Participanții prezenți au considerat imposibil examinarea cauzei, astfel Colegiul penal a amânat ședința de judecată pentru *28 mai 2015, ora 10:00*;

- La ședința din 28.05.2015, s-au prezentat: procurorul Gavrilița Vitalie; partea vătămată *****; inculpatul - Senchakovych Oleh; avocatul inculpatului Vladimirov Natalia; avocatul părții vătămate Gherman Lilea; interpretul Papcovscaia Maria. Avocata Vladimirov Natalia a solicitat anexarea la materialele cauzei a unor înscrisuri. Președintele ședinței a pus în discuție posibilitatea admiterii demersului dat. Audiind părțile la proces, Colegiul penal a respins ca neîntemeiat: demersul, a oferit cuvântul participanților la proces, a cercetat probele, a oferit ultimul cuvânt inculpatului, după care s-a retras în camera c deliberare adoptând și pronunțând decizia;

- **Prin decizia din 28 mai 2015 a Colegiului Penal al Curții de Apel Chișinău** s-a respins ca nefondat apelul avocatului Vladimirov Natalia, declarat în interese inculpatului Senchakovych Oleh și s-a admis în parte apelul avocatului Gherman Lilea declarat în interesele părții vătămate, cu încasarea din contul lui Senchakovych Oleh în beneficiul lui ***** cheltuielile de judecată în mărime de 5000 de lei. Pronunțarea deciziei motivate urmând să aibă loc la *25 iunie 2015, ora 14:00*;

- La 24 iulie 2015, avocații Arhiliuc Ion și Vladimirov Natalia în interesele inculpatului Senchakovych Oleh, au declarat recurs ordinar. La *27 iulie 2015*, Curtea Supremă de Justiție a interpelat dosarul de la Judecătoria Botanica mun. Chișinău în vederea examinării cererii de recurs;

- La 06 august 2015, 25 august 2015, 20 octombrie 2015, Curtea Supremă de Justiție a interpelat repetat de la Judecătoria Botanica mun. Chișinău expedierea dosarului în vederea examinării recursului. Judecătoria Botanica a comunicat repetat că dosarul penal la 16 martie 2015 a fost expediat în adresa Curții de Apel Chișinău pentru examinarea cererii de apel și până în prezent nu a fost returnat în prima instanță;

- La 15 decembrie 2015, Judecătoria Botanica mun. Chișinău a expediat dosarul penal la Curtea Supremă de Justiție;

- La 21 decembrie 2015, cauza a fost repartizată spre examinare judecătorului raportor al Curții Supreme de Justiție, Moraru Petru;

- Prin încheierea Curții Supreme de Justiție din 16 martie 2016, s-a dispus amânarea examinării admisibilității în principiu a recursului pentru data de 13 aprilie 2016;

- Prin încheierea Curții Supreme de Justiție din 13 aprilie 2016, s-a dispus trimiterea recursului ordinar pentru judecare în Colegiul penal lărgit al Curții de Justiție la data de 17 mai 2016, fără citarea părților la proces;

- Prin încheierea Curții Supreme de Justiție din 17 mai 2016 s-a dispus amânarea judecării recursului ordinar pentru data de 24 mai 2016;

- Prin încheierea Curții Supreme de Justiție din 24 mai 2016 s-a dispus amânarea judecării recursului ordinar pentru data de 31 mai 2016;

- **Prin decizia din 23 mai 2016 a Curții Supreme de Justiție** s-a admis recursul ordinar, s-a casat integral decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 28 mai 2015 și s-a dispus rejudecarea cauzei de către aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată;

- La 08 iulie 2016, Curtea Supremă de Justiție a expediat la Curtea de Apel Chișinău cauza penală în privința lui Senchakovych Oleh;

- La 18 iulie 2016, cauza a fost repartizată spre examinare judecătorului raportor Curții de Apel Chișinău, Balmuș Svetlana;

- La ședința Curții de Apel Chișinău din 11.10.2016, s-au prezentat: procurorul Călugăreanu Vitalie; avocatul părții vătămate Vladimirov Natalia; avocatul inculpatului Arhiliuc Ion; partea vătămată *****. Nu s-a prezentat: inculpatul Senchakovych Oleh, din motive necunoscute instanțe. Instanța a pus în discuție posibilitatea începerii examinării cauze lipsa inculpatului. Audiind opinia participanților, instanța a dispus imposibilității continuării ședinței și a amânat examinarea cauzei pentru 12.12.2016, ora 10:00;

- La ședința Curții de Apel Chișinău din 13.12.2016, s-au prezentat: procurorul - Călugăreanu Vitalie; avocatul părții vătămate Gherman Lilea; avocatul inculpatului Arhiliuc Ion; partea vătămată *****; inculpatul Senchakovych Oleh; translatorul Guzun Diana. În cadrul ședinței, instanța a audiat participanții, a cercetat materialele din prima instanță, a acordat cuvânt părților în dezbateri, dreptul la replică și inculpatului ultimul cuvânt. După care Colegiul penal s-a retras în camera de deliberare pronunțând decizia. Pronunțarea integrală urmând să aibă loc la 10.01.2017, ora 14.00;

- **Prin decizia din 13 decembrie 2016 a Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău** s-a respins ca nefondat apelul avocatului Vladimirov Natalia în interesele inculpatului și s-a menținut sentința din 24.12.2014 a Judecătoriei Botanica, mun. Chișinău;

- La 16 ianuarie 2017, Curtea de Apel Chișinău a expediat cauza penală în adresa Judecătoriei Botanica mun. Chișinău. La 31 ianuarie 2017, avocata Gherman Lilia, în interesele părții vătămate a depus cerere de recurs privind dezacordul cu sentința Judecătoriei Chișinău, sediul Botanica. La 16 februarie 2017, Curtea de Apel Chișinău a expediat recursul în adresa Judecătoriei Chișinău, sediul Botanica. Ședința a fost fixată pentru 21 martie 2017, ora 11:00;

- La 21 februarie 2017, Judecătoria Chișinău, sediul Central a expediat în adresa Curții de Apel Chișinău cauza penală în privința lui Senchakovych Oleh pentru examinarea cererii de recurs. La 21 martie 2017, cauza a fost repartizată spre examinare judecătorului raportor al Curții de Apel Chișinău, Vrăbii Silvia;

- Prin încheierea din 06 aprilie 2017 a Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău s-a dispus ridicarea de la examinare cauza penală și remisă Secției penale din cadrul Direcției evidență și documentare procesuală, pentru a fi repartizată completului de judecată care a pronunțat decizia din 13 decembrie 2016;

- Prin încheierea Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 28 aprilie 2017 s-a dispus remiterea cauzei penale pentru continuarea examinării apelului avocatului, Gherman Lilea, în numele părții vătămate, de către completul de judecători desemnat. Ședința de judecată a fost fixată pentru data de 15 iunie 2017, ora 11:00;

- Prin încheierea Președintelui Curții de Apel Chișinău din 14 iunie 2017 s-a dispus examinarea cauzei penale în completul de judecată cu următoarea componență: președintele ședinței - judecătorul Cobzac Elena și judecătoria - Vrăbii Silvia și Bulhac Ion;

- La ședința Curții de Apel Chișinău din 15.06.2017, s-au prezentat: procurorul Tăut Dorina; avocatul părții vătămate Gherman Lilia; avocatul inculpatului Arhiliuc Ion; partea vătămată *****; inculpatul Senchakovych Oleh; interpretul Burdilă Alisa. În cadrul ședinței de judecată, instanța de apel a oferit cuvântul participanților la proces asupra cererii de apel. Avocatul inculpatului a anunțat că în deliberare instanța nu s-a expus asupra unei cereri de apel, care prevede că în acest caz, decizia Curții de Apel trebuia să fie atacată cu recurs ordinar la Curtea Supremă de Justiție, dar a fost atacată doar de către inculpat. Colegiul penal a anunțat întrerupere până la 21 iunie 2017, ora 11:30, pentru a oferi posibilitate avocatului inculpatului de a prezenta dovada depunerii recursului la Curtea Supremă de Justiție;

- La ședința Curții de Apel Chișinău din 21.06.2017, s-au prezentat: procurorul Tăut Dorina; avocatul inculpatului Arhiliuc Ion; inculpatul Senchakovych Oleh; interpretul Burdilă Alisa. Nu s-au prezentat: avocatul părții vătămate Gherman Lilia; partea vătămată *****. Instanța a pus în discuție posibilitatea continuării examinării cauzei în lipsa părții vătămate și avocatului acestuia, toți participanții considerând posibil. Instanța de judecată s-a retras în camera de deliberare, pronunțând încheierea;

- Prin încheierea din 21 iunie 2017 al Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău s-a dispus declinarea competenței Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău de la examinarea cererii depuse de către avocatul Gherman Lilia în interesele părții vătămate ***** privind emiterea unei hotărâri suplimentare la decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 13 decembrie 2016, privind încasarea din contul inculpatului în beneficiul părții vătămate a sumei de 5000 de lei cu titlu de cheltuieli pentru asistență juridică în cadrul examinării prezentei cauze în instanța de apel. Din considerentele expuse, s-a sesizat Curtea Supremă de Justiție pentru soluționarea conflictului negativ de competență;

- La 30 iunie 2017, Curtea de Apel Chișinău a expediat dosarul penal în adresa Curții Supreme de Justiție în vederea soluționării conflictului negativ de competență. La aceeași dată, 30 iunie 2017, cauza a fost repartizată spre examinare judecătorului raportor al Curții Supreme de Justiție, Toma Nadejda. Potrivit încheierii președintelui Curții Supreme de Justiție din 30 iunie 2017, s-a dispus transmiterea dosarului în secția Evidență procesuală a cauzelor penale pentru redistribuire prin intermediul PIGD altui judecător raportor. La 30 iunie 2017, cauza a fost repartizată repetat spre examinare judecătorului raportor al Curții Supreme de Justiție, Guzun Ion;

- Prin încheierea din 06 iulie 2017 a Curții Supreme de Justiție s-a respins sesizarea Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău;

- La 06 iulie 2017, Curtea Supremă de Justiție a expediat cauza penală la Curtea de Apel Chișinău. Ședința de judecată a fost fixată pentru 21 septembrie 2017, ora 10:00;

- La ședința Curții de Apel Chișinău din 21.09.2017, s-au prezentat: procurorul Tăut Dorina; avocatul părții vătămate Gherman Lilia; avocatul inculpatului Arhiliuc Ion. Nu s-au prezentat: partea vătămată *****; inculpatul Senchakovych Oleh. Instanța a pus în discuție posibilitatea examinării cauzei în lipsa inculpatului, care a fost citat legal. Audiind participanții la proces, Colegiul penal a considerat posibilă examinarea cauzei în lipsa acestuia, oferind cuvântul participanților prezenți asupra apelului. După audiere, Colegiul penal s-a retras în camera de deliberare pronunțând decizia. Pronunțarea integrală a deciziei urmând să aibă loc la 19 octombrie 2017, ora 14:00;

- **Prin decizia din 21 septembrie 2017 a Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău** s-a respins ca depus peste termen apelul, avocatului Gherman Lilia în interesele părții vătămate, declarat împotriva sentinței din 24 decembrie 2014 a Judecătoriei Botanica mun. Chișinău, menținând sentința fără modificări;

- La 09 februarie 2017, avocatul Arhiliuc Ion, în interesul inculpatului a depus cerere de recurs ordinar împotriva sentinței din 24 decembrie 2014 a Judecătoriei Botanica mun. Chișinău și deciziei din 13 decembrie 2016 a Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău;

- La 09 octombrie 2017, Curtea Supremă de Justiție a interpelat dosarul de la Judecătoria Chișinău, sediul Central;

- La 24 octombrie 2017, Judecătoria Chișinău, sediul Central a anunțat Curtea Supremă de Justiție că cauza penală la 21 februarie 2017 a fost expediat la Curtea de Apel Chișinău în vederea examinării cererii de apel, iar la întoarcere va fi expediat la Curtea Supremă de Justiție;

- La 08 noiembrie 2017, Curtea de Apel Chișinău a expediat cauza penală în adresa Judecătoriei Chișinău, sediul Central;

- La 21 noiembrie 2017, Judecătoria Chișinău, sediul Central a expediat dosarul în adresa Curții Supreme de Justiție;

- La aceeași dată, 21 noiembrie 2017, cauza a fost repartizată spre examinare judecătorului raportor al Curții Supreme de Justiție, Gordilă Nicolae;

- Prin încheierea din 20 decembrie 2017 a Colegiului penal al Curții Supreme de Justiție s-a dispus trimiterea recursului ordinar declarat de către, avocatul Arhiliuc Ion, în interesul inculpatului, pentru judecare în Colegiul lărgit al Curții Supreme de Justiție pentru 23 ianuarie 2018, fără citarea părților;

- Prin decizia din 23.01.2018 a Curtii Supreme de Justitie s-a admis recursul ordinar depus de avocatul Arhiliuc Ion, în interesul inculpatului Senchakovych Oleh, s-a casat decizia din 13 decembrie 2016 a Curții de Apel Chișinău și s-a remis cauza spre rejudecare în instanța de apel, n alt complet de judecată;

- La 20 februarie 2018, Curtea Supremă de Justiție a expediat cauza penală la Curtea de Apel Chișinău;

- La 02 martie 2018, cauza a fost repartizată spre examinare judecătorului raportor al Curții de Apel Chișinău, Moscalciuc Galina;

- La 06 martie 2018, judecătorul Moscalciuc Galina, și-a declarat abținere de la examinarea cauzei;

- Prin încheierea din 06 martie 2018 a Președintelui Curții de Apel Chișinău s-a dispus examinarea declarației de abținere a judecătorului de către judecătorul raportor Negru Maria;

- Prin încheierea din 07 martie 2018 a Curții de Apel Chișinău s-a respins declarația de abținere a judecătorului Moscalciuc Galina;

- Prin încheierea din 13 martie 2018 a Președintelui Curții de Apel Chișinău, s-a dispus examinarea cauzei penale în completul de judecată format din președintele ședinței - Brînza Liubovi, Spoială Alexandru și Moscalciuc Galina. Ședința de judecată a fost fixată pentru data de 26 martie 2018, ora 14:00;

- La ședința Curții de Apel Chișinău din 26.03.2018, s-au prezentat: procurorul Scutelnic Cătălin; inculpatul Senchakovych Oleh; avocatul inculpatului Arhiliuc Ion; partea vătămată *****; avocatul părții vătămate Gherman Lilia; interpretul Burdilă Alisa. Instanța a pus în discuție posibilitatea anexării înscrisurilor prezentate de către avocatul părții vătămate. Audiind participanții la proces, Colegiul penal a dispus anexarea materialelor, oferind cuvântul participanților prezenți asupra apelului, a verificat declarațiile și probele materiale examinate de prima instanță, după care a anunțat întrerupere pentru pregătirea dezbaterilor judiciare și acordarea ultimului cuvânt inculpatului, pentru data de 02 aprilie 2018, ora 09:00;

- La ședința din 02.04.2018, s-au prezentat: procurorul Scutelnic Cătălin; inculpatul Senchakovych Oleh; partea vătămată *****; avocatul părții vătămate Gherman Lilia. Nu s-a prezentat: avocatul inculpatului Arhiliuc Ion, din spusele inculpatului, avocatul fiind pe foaie de boală. Instanța a pus în discuție posibilitatea continuării examinării cauzei în lipsa avocatului inculpatului. Participanții prezenți au considerat imposibil, astfel Colegiul penal a amânat ședința de judecată pentru data de *12 aprilie 2018, ora 09:00*;

- La ședința din 12.04.2018, s-au prezentat: procurorul Scutelnic Cătălin; inculpatul Senchakovych Oleh; partea vătămată *****; avocatul părții vătămate Gherman Lilia; avocatul inculpatului Arhiliuc Ion; interpretul Guzun Diana. Președintele ședinței a oferit cuvântul participanților în dezbateri judiciare, a acordat dreptul la replică, a acordat ultimul cuvânt inculpatului, după care s-a retras în camera de deliberare, pronunțând decizia. Decizia redactată integral urma să fie pronunțată la *10 mai 2018, ora 14:00*;

- **Prin decizia din 12 aprilie 2018 a Curții de Apel Chișinău** s-a respins ca fiind nefondat apelul declarat de avocatul Vladimirov Natalia în numele și interesele inculpatului. S-a respins ca fiind depus peste termen apelul suplimentar declarat de avocatul Arhiliuc Ion în interesele inculpatului. S-a admis apelul declarat de avocatul, Gherman Lilia, în interesele părții vătămate și încasarea de la inculpat în beneficiul lui *****, cheltuielile de judecată în mărime de 5000 de lei. În rest, sentința Judecătoriei Botanica mun. Chișinău din 24 decembrie 2014 a fost menținută fără modificări;

- La 21 mai 2018, Curtea de Apel Chișinău a expediat cauza penală în adresa Judecătoriei Chișinău, sediul Central. La 11 iunie 2018, avocatul Arhiliuc Ion, în interesele inculpatului a depus recurs ordinar împotriva sentinței Judecătoriei Botanica mun. Chișinău din 24 decembrie 2014 și deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 12 aprilie 2018;

- La 11 iunie 2018, Curtea Supremă de Justiție a solicitat Judecătoriei Chișinău, sediul Central expedierea dosarului în adresa acesteia, în vederea examinării recursului ordinar;

- La 21 iunie 2018, Judecătoria Chișinău, sediul Central a anunțat Curtea Supremă de Justiție că decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău urmează a fi tradusă înmănată inculpatului pentru a lua cunoștință;

- La 23 iulie 2018 și 20 septembrie 2018, Curtea Supremă de Justiție a solicitat repet Judecătoriei Chișinău, sediul Central expedierea dosarului;

- La 19 octombrie 2018, Judecătoria Chișinău, sediul Central a expediat dosarul în adresa Curții Supreme de Justiție;

- La 26 octombrie 2018, cauza a fost repartizată spre examinare judecătorului raportor al Curții Supreme de Justiție, Toma Nadejda;

- La 21 noiembrie 2018, judecătorul Toma Nadejda, a solicitat Președintelui Curții Supreme de Justiție modificarea completului de judecată

permanent, pentru examinare admisibilității în principiu a recursului ordinar declarat în cauza penală nr.lra-2122/2018;

- Prin încheierea din 22 noiembrie 2018 a Președintelui Curții Supreme de Justiție s-a modificat completul permanent de judecată după cum urmează: Toma Nadejda (președinte), Țurcan Anatolie și Boico Victor;

- Prin încheierea din 28 noiembrie 2018 a Curții Supreme de Justiție s-a dispus amânarea examinării admisibilității în principiu a recursului ordinar pentru 23 ianuarie 2019;

- La 27 decembrie 2018, Senchakovych Oleh, a depus recurs ordinar împotriva sentinței Judecătoriei Botanica mun. Chișinău din 24 decembrie 2014 și deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 10 mai 2018;

- La 30 ianuarie 2019, judecătorul Curții Supreme de Justiție, Toma Nadejda a înaintat un demers președintelui Curții Supreme de Justiție, solicitând soluționarea chestiunii cu privire la constituirea completului de judecată pentru judecarea recursului ordinar;

- Prin încheierea din 30 ianuarie 2019 a Președintelui interimar al Curții Supreme de Justiție s-a dispus schimbarea membrilor completului de judecată pentru judecarea recursurilor ordinare după cum urmează: Toma Nadejda (președinte), Țurcan Anatolie, Boico Victor, Mardari Dumitru și Ghervas Maria (judecători);

- Prin încheierea din 23 ianuarie 2019 a Colegiului penal al Curții Supreme de Justiție s-a dispus trimiterea recursurilor ordinare pentru judecare în Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție pentru 05 februarie 2019, fără citarea părților;

- **Prin decizia din 05 februarie 2019 a Colegiului penal lărgit al Curții Supreme de Justiție** s-au admis recursurile ordinare declarate de către avocatul, Arhiliuc Ion, în numele inculpatului, și de către inculpat, s-a casat integral decizia din 12 aprilie 2018 a Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău și s-a dispus rejudecarea cauzei de către aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată. Decizia motivată urmând să fie pronunțată la 28 februarie 2019;

- Prin decizia din 28 februarie 2019 a Colegiului penal lărgit al Curții Supreme de Justiție s-a dispus amânarea pronunțării deciziei integrale pentru 15 martie 2019;

- La 20 martie 2019, Curtea Supremă de Justiție a expediat cauza penală la Curtea de Apel Chișinău;

- La 08 martie 2019, cauza a fost repartizată spre examinare judecătorului raportor al Curții de Apel Chișinău, Mînăscurtă Igor. Ședința de judecată a fost fixată pentru data de 15 mai 2019, ora 10:30;

- La ședința din 15 mai 2019, s-au prezentat: procurorul - Popov Oleg; inculpatul - Senchakovych Oleh; avocatul inculpatului - Arhiliuc Ion; partea vătămată - *****; avocatul părții vătămate - Gherman Lilia; interpretul - Crasnoianova Natalia. În cadrul ședinței, instanța a oferit cuvântul

participanților la proces asupra apelului, după care președintele ședinței a anunțat întrerupere până la 05 iunie 2019, ora 09:30;

- **Prin decizia din 05 iunie 2019 a Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău** s-a respins apelul declarat de avocatul, Vladimirov Natalia, în interesele inculpatul declarat împotriva sentinței Judecătoriei Botanica mun. Chișinău din 24 decembrie 2014, fiind nefondat, cu menținerea fără modificări a sentinței contestate;

- La 23 iulie 2019, Curtea de Apel Chișinău a expediat cauza penală în adresa Judecătoriei Chișinău, sediul Central;

- La 16 august 2019, avocatul Arhiliuc Ion, în interesele inculpatului a depus recurs ordinar împotriva sentinței Judecătoriei Botanica mun. Chișinău din 24 decembrie 2014 și deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 05 iunie 2019;

- La 17 august 2019, Curtea Supremă de Justiție a solicitat Judecătoriei Chișinău, sediul Central expedierea dosarului în adresa acesteia, în vederea examinării cauzei în ordine de recurs;

- La 21 octombrie 2019, Judecătoria Chișinău, sediul Central a expediat dosarul în adresa Curții Supreme de Justiție;

- La 29 octombrie 2019, cauza a fost repartizată spre examinare judecătorului raportor al Curții Supreme de Justiție, Stratulat Galina;

- Prin încheierea Președintelui interimar al Curții Supreme de Justiție din 29 octombrie 2019, soluționând chestiunea imposibilității participării judecătorilor din cadrul Colegiului penal al Curții Supreme de Justiție în vederea examinării cauzei penale a dispus transmiterea dosarului în Secția evidență procesuală a cauzelor penale pentru redistribuire unui alt judecător din Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ;

- Prin încheierea Curții Supreme de Justiție din 22 ianuarie 2020 s-a dispus trimiterea recursurilor ordinare declarate în cauza penală pentru judecare în Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție pentru 19 februarie 2020, fără citarea părților la proces;

- Prin încheierea Colegiului penal lărgit al Curții Supreme de Justiție din 19 februarie 2020, s-a dispus amânarea cauzei pentru 11 martie 2020;

- Prin încheierea Colegiului penal lărgit al Curții Supreme de Justiție din 11 martie 2020, s-a dispus amânarea judecării recursurilor pentru data de 18 martie 2020;

- Prin încheierea Colegiului penal lărgit al Curții Supreme de Justiție din 18 martie 2020, s-a dispus amânarea judecării recursurilor pentru 01 aprilie 2020;

- Prin Dispoziția Președintelui interimar al Curții Supreme de Justiție nr.36 din 27 martie 2020, pentru toți angajați Curții Supreme de Justiție, zilele de 30 martie - 03 aprilie 2020 au fost declarate zile de odihnă, ședințele de judecată precum și pronunțarea hotărârilor motivate pe cauzele penale fixate pentru aceste zile, s-au contramandat;

- Prin încheierea din 08 mai 2020 a Colegiului penal lărgit al Curții Supreme de Justiție s-a dispus amânarea judecării recursurilor pentru 13 mai 2020;

- Prin încheierea Colegiului penal lărgit al Curții Supreme de Justiție din 13 mai 2020 s-a dispus amânarea judecării recursurilor pentru 20 mai 2020; - La 15 mai 2020, judecătorul Curții Supreme de Justiție, Stratulat Galina, a înaintat un demers președintelui interimar al Curții Supreme de Justiție privind necesitatea schimbării membrilor completului de judecată pentru judecarea recursurilor ordinare;

- Prin încheierea Președintelui interimar al Curții Supreme de Justiție din 15 mai 2020, s-a dispus schimbarea membrilor completului de judecată pentru judecarea recursului ordinar declarat pe cauza nr. *****, după cum urmează: Filincova Svetlana (președinte), Ala Cobăneanu, Nicolae Craiu, Iurie Bejenaru și Galina Stratulat (judecători);

- **Prin decizia din 20 mai 2020 a Colegiului penal lărgit al Curții Supreme de Justiție** s-au admis recursurile ordinare declarate de către, avocatul Arhiliuc Ion, în numele inculpatului și recursul ordinar declarat de inculpat, s-a casat decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 05 iunie 2019 și s-a dispus rejudecarea cauzei de către aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată. Decizia motivată a instanței de recurs urmând a fi pronunțată pentru 10 iunie 2020;

- Prin Dispozițiile Președintelui interimar al Curții Supreme de Justiție nr.57 din 05 iunie 2020 și nr.59 din 10 iunie 2020, cu privire la măsurile de asigurare a activității Curții Supreme de Justiție în legătură cu cazurile de Covid-19, confirmate în cadrul Curții, ședința de judecată în procedura recursului ordinar de pronunțare a deciziei motivate, a fost contramandată pentru data de 17 iulie 2020;

- La 19 octombrie 2020, Curtea Supremă de Justiție a expediat cauza penală la Curtea de Apel Chișinău;

- La 30 octombrie 2020, cauza a fost repartizată spre examinare judecătorului raportor al Curții de Apel Chișinău, Cojocari Elena. Ședința de judecată a fost fixată pentru data de 26 ianuarie 2021, ora 09:30;

- La ședința din 26 ianuarie 2021, s-au prezentat: procurorul - Sîli Radu; inculpatul - Senchakovych Oleh; avocatul inculpatului - Arhiliuc Ion; partea vătămată - *****; avocatul părții vătămate - Gherman Lilia; interpretul - Crasnoianova Natalia. În cadrul ședinței, instanța a pus în discuție apelurile declarate de către avocatul Vladimirov în numele inculpatului și apelul avocatei Gherman Lilia, în numele părții vătămate. Președintele ședinței a oferit cuvântul participanților la proces, dreptul la replică și inculpatului ultimul cuvânt. După care, Colegiul penal s-a retras în camera de deliberare adoptând și pronunțând decizia. Pronunțarea deciziei integrale motivate urmând să aibă loc pentru 25 februarie 2021, ora 14:00;

- **Prin decizia din 26 ianuarie 2021 a Curții de Apel Chișinău** s-au respins ca nefondate apelurile depuse de avocatul Vladimirov Natalia și apelul suplimentar al avocatului Ion Arhiliuc, în numele inculpatului Senchakovych Oleh. S-a admis apelul avocatului Lilia Gherman în numele părții vătămate ***** și s-a încasat din contul lui Senchakovych Oleh în beneficiul lui ***** cheltuielile de judecată pentru asistență juridică în mărime de 5000 de lei. În rest, sentința s-a menținut;
- La 11 martie 2021, Curtea de Apel Chișinău a expediat cauza penală în adresa Judecătoriei Chișinău, sediul Central;
- La 25 martie 2021, avocatul Arhiliuc Ion, în interesele inculpatului a depus cerere de recurs ordinar împotriva sentinței Judecătoriei Botanica mun. Chișinău din 24 decembrie 2014 și deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 26 ianuarie 2021;
- La 25 martie 2021, Curtea Supremă de Justiție a solicitat Judecătoriei Chișinău, sediul Central expedierea dosarului în adresa acesteia, în vederea examinării cererii de recurs ordinar;
- La 26 martie 2021, avocatul Vladimirov Natalia, în interesele lui Senchakovych Oleh, a depus cerere de recurs ordinar împotriva sentinței Judecătoriei Botanica mun. Chișinău din 24 decembrie 2014 și deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 26 ianuarie 2021;
- La 31 martie 2021, Judecătoria Chișinău, sediul Central a expediat dosarul în adresa Curții Supreme de Justiție;
- La 06 aprilie 2021, cauza a fost repartizată spre examinare judecătorului raportor al Curții Supreme de Justiție, Pitic Mariana;
- Prin încheierea din 10 iunie 2021 a Colegiului penal al Curții Supreme de Justiție s-a dispus trimiterea recursurilor ordinare pentru judecare în Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție pentru 15 iulie 2021;
- Reieșind din faptul că, judecătorul Curții Supreme de Justiție Pitic Mariana, s-a aflat în concediu medical, ședința de judecată nu a avut loc, fiind amânată pentru 04 noiembrie 2021;
- La 28 octombrie 2021, judecătorul Curții Supreme de Justiție, Pitic Mariana a înaintat un demers președintelui interimar al Curții Supreme de Justiție privind modificarea completului de judecată, din motiv că judecătorii completului respectiv au participat anterior la examinarea cauzei penale în ordine de recurs;
- Prin încheierea din 28 octombrie 2021 a Președintelui interimar al Curții Supreme de Justiție s-a dispus schimbarea membrilor completului de judecată după cum urmează: Tamara Chișca-Doneva (președinte), Burduh Victor, Vascan Nina, Miron Aliona, Pitic Mariana (judecători);
- **Prin decizia din 04 noiembrie 2021 a Colegiului penal lărgit al Curții Supreme de Justiție** s-au admis recursurile ordinare declarate de către, avocatul Arhiliuc Ion, în numele inculpatului, și de către inculpatul, Senchakovych Oleh și avocatul Vladimirov Natalia, s-a casat parțial decizia

Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 26 ianuarie 2021, în partea admiterii apelului avocatului Lilia Gherman numele părții vătămate *****. În rest, decizia s-a menținut;

- La 10 decembrie 2021, Curtea Supremă de Justiție a expediat cauza în adresa Judecătoriei Chișinău, sediul Central;

- La 01 iunie 2022, avocatul Arhiliuc Ion, în interesele inculpatului a depus cere de recurs în anulare împotriva sentinței din 24 decembrie 2014 a Judecătoriei Botanica mun. Chișinău, deciziei din 26 ianuarie 2021 a Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău și deciziei din 04 noiembrie 2021 a Colegiului penal lărgit al Curții Supreme de Justiție;

- La 02 iunie 2022, Curtea Supremă de Justiție a solicitat Judecătoriei Chișinău, sediul Central expedierea dosarului în adresa acesteia, în vederea examinării recursului în anulare;

- La 13 iunie 2022, Judecătoria Chișinău, sediul Central a expediat dosarul adresa Curții Supreme de Justiție;

- La 17 iunie 2022, cauza a fost repartizată spre examinare judecătorului raport al Curții Supreme de Justiție, Țurcan Anatolie;

- **Prin decizia din 20 septembrie 2022 a Colegiului penal al Curții Supreme de Justiție** s-a declarat inadmisibil recursul în anulare declarat de avocatul Arhiliuc Ion în numele condamnatului Senchakovych Oleh împotriva deciziei din 04 noiembrie 2021 a Colegiului penal lărgit al Curții Supreme de Justiție, în cauza penală în privința lui Senchakovych Oleh Mihail, ca fiind vădit neîntemeiat.

85. În prezenta cauză civilă, reclamantul Senchakovych Oleh pretinde în temeiul Legii nr.87/2011 constatarea încălcării dreptului său la judecarea în termen rezonabil a procesului penal de învinuire și de condamnare a lui în baza art.152 alin.(2) lit.d) din Codul penal, timp de *9 ani* (*august 2012* când a fost intentat procesul penal – până *04 noiembrie 2021*, când s-a pronunțat Curtea Supremă de Justiție prin decizia irevocabilă), precum și repararea prejudiciului moral cauzat prin această încălcare.

86. În cazul procedurilor penale cel mai complicat moment este identificarea a două aspecte, și anume dacă: (i) procedurile fac parte din sfera penalului în sensul art.6 din Convenție și (ii) dacă da, atunci când persoanei care pretinde violarea dreptului său la durata procedurilor i s-a înaintat o acuzație în materie penală.

87. Aprecierea dacă procedurile intră în sfera penalului în sensul articolului 6§1 din Convenție, nu este ținută de clasificarea dată de legislația națională și constituie un concept autonom care se apreciază după unele criterii deja bine definite (așa-numite criterii *Engel*), și anume: (1) încadrarea în dreptul intern; (2) natura infracțiunii (delictului, contravenției, etc.); (3) gravitatea pedepsei pe care persoana în cauză riscă să o primească.

88. Începutul curgerii termenului. Perioada care trebuie luată în considerare începe din ziua în care persoana este pusă sub acuzare

(*Neumeister împotriva Austriei, pct. 18*). Rezultă că termenul rezonabil trebuie să înceapă să curgă de la o dată anterioară sesizării instanței de judecată (*Deweert împotriva Belgiei, pct. 42*), ca de exemplu momentul arestării (*Wemhoff împotriva Germaniei, pct. 19*), punerea în mișcare a acțiunii penale (*Neumeister împotriva Austriei, pct. 18*) și cel al deschiderii anchetei preliminare (*Ringeisen împotriva Austriei, pct. 110*).

89. „Acuzarea” în sensul art.6§1 se poate defini ca „notificarea oficială, din partea autorității competente, a suspiciunii de a fi săvârșit o infracțiune” (*Deweert împotriva Belgiei, pct. 46*), idee care corespunde, de asemenea, noțiunii de „urmări importante asupra situației” suspectului [*Deweert împotriva Belgiei, pct. 46, Neumeister împotriva Austriei, pct. 13; Eckle împotriva Germaniei, pct. 73; McFarlane împotriva Irlandei (MC), pct. 143*].

90. Sfârșitul termenului. Curtea a hotărât că, în materie penală, perioada pentru care se aplică art.6 acoperă ansamblul procedurii în cauză (*König împotriva Germaniei, pct. 98*), inclusiv instanțele de apel și recurs [*Delcourt împotriva Belgiei, pct. 25-26; König împotriva Germaniei, pct. 98; V. împotriva Regatului Unit (MC), pct. 109*].

91. Astfel, art.6§1 din Convenție indică drept sfârșitul termenului hotărârea ce soluționează fondul acuzației, care se poate extinde la decizia unei instanțe de recurs atunci când aceasta se pronunță pe fondul acuzației (*Neumeister împotriva Austriei, pct. 19*).

92. Perioada ce trebuie luată în considerare se întinde cel puțin până la hotărârea de achitare sau de condamnare, chiar dacă este pronunțată în apel sau în recurs. În cazul condamnării, nu s-a „decis” asupra „temeinicii unei acuzații în materie penală” în sensul art.6§1 atât timp cât pedeapsa nu este stabilită definitiv [*Eckle împotriva Germaniei, pct. 77; Ringeisen împotriva Austriei, pct. 110; V. împotriva Regatului Unit (MC), pct. 109*].

93. Completul de judecată remarcă că potrivit recomandării Curții Europene, Statul trebuie să-și organizeze sistemul judiciar în așa fel încât să garanteze o durată rezonabilă a procedurilor. Modalitatea în care Statul instituie mecanisme pentru a se conforma acestei condiții – fie prin majorarea numărului judecătorilor, fie prin instituirea termenelor sau instrucțiunilor stricte, fie prin alte metode – rămâne la discreția Statului. Dacă Statul admite continuarea procedurilor peste „termenul rezonabil” prescris de articolul 6 din Convenție, fără a efectua anumite acțiuni pentru urgentarea lor, Statul va fi responsabil pentru tergiversare produsă (*Price și Lowe c. Regatului Unit, §23*) (*Deservire SRL, §44*).

94. Rezonabilitatea duratei procedurilor trebuie evaluată în lumina circumstanțelor cauzei, ținând cont de *criteriile* stabilite în jurisprudența Curții Europene, în special de: *complexitatea cauzei* (se apreciază de după caz și individual. Complexitatea obiectului acțiunii civile sau substanța acuzațiilor penale, necesitatea unui volum probatoriu, expertize, numărul de

martori sau părți în proces, sau elemente de extraneitate, existența altor proceduri paralele, etc.); *comportamentul părților* (care include aprecierea comportamentului (i) reclamantului și a (ii) autorităților. Se va aprecia *bona/mala fides* a tuturor părților implicate în proces, inclusiv existența unor întârzieri inexplicabile, amânări neîntemeiate, consecutivitatea ședințelor, planificarea unei ordini a ședințelor cu pauze îndelungate; etc.) *și importanța cauzei pentru reclamant (miza/interesul,)* care relevă importanța sau scopul pentru persoana care pretinde violarea dreptului său la un termen nerezonabil (*Mazepa, § 42, Holomiov, §137 cu referințe*).

95. *Cu privire la durata procedurilor.* În acțiune, reclamantul Oleh Senchakovych pretinde constatarea încălcării dreptului său la judecarea în termen rezonabil a cauzei penale în baza art.152 alin.(2) lit.d) din Codul penal, pentru perioada august 2012 (înaintarea acuzării) – 04 noiembrie 2021 (data emiterii deciziei definitive și irevocabile a Curții Supreme de Justiție, de menținere a sentinței de condamnare în privința sa).

96. Aici, Completul de judecată remarcă că potrivit sentinței din 24 decembrie 2014 (dosarul nr.1-751/12), cauza penală în privința lui Senchakovych Oleh s-a aflat pe rolul Judecătoriei Botanica mun. Chișinău începând cu 05 decembrie 2012 - până la 24 decembrie 2014. Deci termenul de examinare a cauzei penale în *instanța de fond* a fost de **2 ani, 19 zile**.

97. Respectarea termenului rezonabil de examinare a cauzei de către *instanța de apel*, la examinarea inițială. Astfel, pe rolul Curții de Apel Chișinău cauza penală (dos.nr.1a-470/15) s-a aflat de la 06 ianuarie 2015 (începând cu data depunerii apelului) – până la 28 mai 2015 (data pronunțării deciziei motivate), adică 4 luni și 22 zile. Prin decizia din 28 mai 2015, Curtea de Apel Chișinău a respins ca nefondat apelul avocatei Natalia Vladimirov în numele inculpatului Oleh Senchakovych, admis parțial apelul avocatei Lilia Gherman în numele părții vătămate *****, cu încasarea din contul inculpatului în beneficiul părții vătămate a sumei de 5000 de lei cu titlu de cheltuieli de judecată, în rest, sentința a fost menținută. Instanța de apel a motivat decizia considerând că prima instanță just a constatat starea de fapt și de drept a acțiunilor inculpatului, fiind corect încadrate acțiunile ultimului în baza art.152 alin.(2) lit.d) din Codul penal, iar la individualizarea pedepsei instanța de apel a concluzionat că instanța de fond a ținut cont de prevederile art.7, 75 și 76 din Codul penal. Cu referire la apelul avocatei Lilia Gherman în numele părții vătămate *****, instanța de apel în baza art.1423 din Codul civil a considerat că cerința părții vătămate privind repararea prejudiciului moral în sumă de 30000 de lei este neîntemeiată, fiind confirmată cerința privind restituirea cheltuielilor de judecată în sumă de 5000 de lei.

98. Nefiind de acord cu decizia din 28 mai 2015 a Curții de Apel Chișinău, avocații Ion Arhiliuc și Natalia Vladimirov în numele inculpatului Oleh Senchakovych au declarat recurs ordinar.

99. În instanța de recurs cauza penală s-a aflat de la 21 decembrie 2015 – 31 mai 2016, adică 4 luni și 10 zile, finalizată cu pronunțarea de către Curtea Supremă a Justiției a deciziei de rejudecare a cauzei în instanța de apel, în alt complet de judecată, din motiv că instanța de apel a trecut cu vederea motivele invocate în apel de către avocatul Vladimirov Natalia în numele inculpatului, lăsându-le fără soluționare.

100. În instanța apel, cauza penală s-a aflat pe rol de la 18 iulie 2016 – până la 13 decembrie 2016, adică 4 luni și 5 zile, finalizată cu pronunțarea deciziei de către Curtea de Apel Chișinău de respingere ca nefondat a apelului avocatei Vladimirov Natalia în numele inculpatului Oleh Senchakovych și menținută sentința din 24 decembrie 2014 a Judecătoriei Botanica mun. Chișinău. Instanța de apel a motivat decizia constatând că la pronunțarea sentinței prima instanță corect a stabilit circumstanțele de fapt și de drept, ajungând la concluzia că inculpatul a săvârșit infracțiunea incriminată în baza art.152 alin.(2) lit.d) din Codul penal.

101. Nefiind de acord cu sentința Judecătoriei Botanica, mun. Chișinău, la 31 ianuarie 2017, avocata Gherman Lilia în interesele părții vătămate a depus apel.

102. În perioada 21.03.2017 – 21.09.2017, adică 6 luni, cauza penală s-a aflat pe rolul instanței de apel, finalizată cu emiterea de către Curtea de Apel Chișinău a deciziei din 21 septembrie 2017, prin care a fost respins apelul avocatei Gherman Lilia în interesele părții vătămate ***** ca depus peste termen.

103. La 09.02.2017, avocatul Arhiliuc Ion în interesele inculpatului a depus recurs ordinar împotriva sentinței din 24 decembrie 2014 a Judecătoriei Botanica mun. Chișinău și deciziei din 13 decembrie 2016 a Curții de Apel Chișinău.

104. În perioada 21.11.2017 – 23.01.2018, aproximativ 2 luni, cauza penală s-a aflat pe rolul Curții Supreme de Justiție, finalizată cu emiterea deciziei din 23 ianuarie 2018, prin care a fost admis recursul ordinar declarat de avocatul Arhiliuc Ion în numele inculpatului, casată integral decizia din 13 decembrie 2016 a Curții de Apel Chișinău, cu dispunerea rejudecării cauzei în instanța de apel, în alt complet de judecată. Instanța de recurs a motivat decizia prin faptul că Curtea de Apel prin decizia din 13.12.2016 a respins ca nefondat apelul avocatului Vladimirov Natalia în numele inculpatului Oleh Senchakovych, însă nu s-a expus asupra cererii de concretizare a apelului declarat de avocatul Arhiliuc Ion în numele inculpatului. De asemenea, instanța de recurs a stabilit că instanța de apel a indicat în decizia adoptată probe ce nu au fost verificate în ședința de judecată a instanței de apel și nu au fost consemnate în procesul-verbal, contrar prevederilor art.414 alin.(6) din CPP.

105. În perioada 02.03.2018 – 12.04.2018, adică 1 lună, cauza penală s-a aflat pe rolul instanței de apel, finalizată cu emiterea de către Curtea de

Apel Chișinău a deciziei din 12 aprilie 2018, prin care a fost respins ca fiind nefondat apelul declarat de avocata Vladimirov Natalia în numele inculpatului Oleh Senchakovych, a fost respins ca fiind depus peste termen apelul suplimentar depus de avocatul Ion Arhiliuc în numele inculpatului Oleh Senchakovych, admis apelul declarat de avocata Gherman Lilia în interesele părții vătămate *****, cu dispunerea încasării din contul inculpatului în beneficiul părții vătămate a sumei de 5000 de lei cheltuieli de judecată. În rest, sentința primei instanțe a fost menținută fără modificări.

106. Nefiind de acord cu decizia din 12 aprilie 2018 a Curții de Apel Chișinău, avocatul Ion Arhiliuc în numele inculpatului Oleh Senchakovych a declarat recurs ordinar, la fel și inculpatul Oleh Senchakovych a contestat decizia cu recurs ordinar.

107. În perioada 26.10.2018 – 05.02.2019, adică 3 luni și 21 zile, cauza penală s-a aflat pe rolul *Curții Supreme de Justiție*, finalizată cu emiterea deciziei din 05 februarie 2019, prin care au fost admise recursurile ordinare declarate de avocatul Arhiliuc Ion în numele inculpatului și de către inculpatul Oleh Senchakovych, casată integral decizia din 12 aprilie 2018 a Curții de Apel Chișinău, cu dispunerea rejudecării cauzei în instanța de apel, în alt complet de judecată. Instanța de recurs a motivat decizia prin faptul că instanța de apel la a treia oară de rejudecare a cauzei penale în ordine de apel nu a supus verificării argumentul părții apărării referitor la faptul dacă inculpatul în momentul conflictului apărut cu partea vătămată a acționat fiind în stare de legitimă apărare, or, din decizia recurată se atestă că acest subiect a fost tratat superficial, precum și alte aspecte evidențiate de instanța de recurs.

108. În perioada 08.04.2019 – 05.06.2019, cauza penală s-a aflat pe rolul *instanței de apel*, aproximativ de 2 luni, finalizată cu emiterea de către Curtea de Apel Chișinău a deciziei din 05 iunie 2019, prin care a fost respins ca nefondat apelul declarat de avocata Vladimirov Natalia în numele inculpatului, cu menținerea fără modificări a sentinței primei instanțe.

109. Decizia din 05.06.2019 a Curții de Apel Chișinău a fost contestată cu recurs ordinar de către avocatul Ion Arhiliuc în numele inculpatului Oleh Senchakovych, la fel și inculpatul Oleh Senchakovych a contestat decizia cu recurs ordinar.

110. În perioada 29.10.2019 – 20.05.2020, adică 6 luni și 9 zile, cauza penală s-a aflat pe rolul *Curții Supreme de Justiție*, finalizată cu emiterea deciziei din 20 mai 2020, prin care au fost admise recursurile ordinare declarate de avocatul Arhiliuc Ion în numele inculpatului și de către inculpatul Oleh Senchakovych, casată integral decizia din 12 aprilie 2018 a Curții de Apel Chișinău, cu dispunerea rejudecării cauzei în instanța de apel, în alt complet de judecată. Motivele de rejudecare a cauzei au constituit aceleași care au fost ridicate de instanța de recurs în deciziile sale anterioare din 31.05.2016, 23.01.2018 și 05.02.2019, care au fost ignorate de instanța de apel.

111. În perioada 30.10.2020 – 26.01.2021, aproximativ 3 luni, cauza penală s-a aflat pe rolul *instanței de apel*, finalizată cu emiterea de către Curtea de Apel Chișinău a deciziei din 26 ianuarie 2021, prin care a fost respins ca nefondat apelul declarat de avocata Vladimirov Natalia în numele inculpatului Oleh Senchakovych și apelul suplimentar al avocatului Ion Arhiliuc în numele inculpatului Oleh Senchakovych, a fost admis apelul declarat de avocata Lilia Gherman în numele părții vătămate *****, și s-a încasat din contul inculpatului în beneficiul părții vătămate a sumei de 5000 de lei cheltuieli de asistență juridică. În rest, sentința primei instanțe a fost menținută.

112. Decizia din 26.01.2021 a Curții de Apel Chișinău a fost contestată cu recurs ordinar de către avocatul Ion Arhiliuc în numele inculpatului Oleh Senchakovych, de avocata Vladimirov Natalia în numele inculpatului și de către inculpatul Oleh Senchakovych.

113. În perioada 06.04.2021 – 04.11.2021, adică aproximativ 7 luni, cauza penală s-a aflat pe rolul *Curții Supreme de Justiție*, finalizată cu emiterea deciziei irevocabile din 04 noiembrie 2021, prin care s-a admis recursurile ordinare declarate de avocatul Ion Arhiliuc în numele inculpatului Oleh Senchakovych, de către inculpatul Oleh Senchakovych și avocata Vladimirov Natalia, casată parțial decizia din 26 ianuarie 2021 a Curții de Apel Chișinău, în partea admiterii apelului avocatei Lilia Gherman în numele părții vătămate *****. În rest, decizia a fost menținută.

114. Totodată, ține de menționat că, prin decizia din 20 septembrie 2022, Curtea Supremă de Justiție a considerat inadmisibil recursul în anulare declarat de avocatul Arhiliuc Ion în numele condamnatului Oleh Senchakovych împotriva deciziei irevocabile și definitive din 04 noiembrie 2021 a Curții Supreme de Justiție, ca fiind vădit neîntemeiat.

115. Se remarcă că potrivit standardelor CtEDO, în general, termenul rezonabil poate fi încălcat doar în cadrul procedurilor judiciare mai lungi de 2 ani de zile într-o singură instanță sau în cazul neexecutării mai mari de un an de zile. În același timp potrivit jurisprudenței CtEDO, de regulă, se va acorda mai multă atenție cazurilor în care durează mai mult de 3 ani într-o instanță (*cauza Guincho v. Portugalia, hotărârea din 10 iulie 1984*).

116. Deși nu există o îndrumare certă cu privire la termenul aplicabil în sensul art.6 din Convenție, aceasta depinde în primul rând de numărul instanțelor implicate.

117. La caz, durata procedurilor în cauza penală de învinuire a lui Oleh Senchakovych, în trei grade de jurisdicție, a constituit în total **9 ani și 3 luni** (*august 2012 (intentare procesului penal) – noiembrie 2021*), cauza penală fiind finalizată cu emiterea la 04 noiembrie 2021 de către Curtea Supremă de Justiție a deciziei definitive și irevocabile, prin care s-a soluționat fondul acuzației, (fiind menținută sentința din 24 decembrie 2014 a Judecătoriei Botanica mun. Chișinău, în latura acuzării și condamnării lui Oleh

Senchakovych pentru comiterea infracțiunii prevăzute de art.152 alin.(2) lit.d) din Codul penal).

118. Prin urmare, se atestă că la caz, reclamantul Oleh Senchakovych în perioada de referință nu a beneficiat de judecare a cauzei penale într-un termen rezonabil garantat atât de legislația națională (art.20 din Codul de procedură penală) cât și de art.6§1 CEDO.

119. Cu privire la complexitatea cauzei. După cum rezultă din sentința de condamnare din 24 decembrie 2014 a Judecătoria Botanica mun. Chișinău, menținută în această latură fără modificări prin decizia din 26 ianuarie 2021 a Curții de Apel Chișinău și decizia definitivă și irevocabilă din 04 noiembrie 2021 a Curții Supreme de Justiție, Oleh Senchakovych a fost recunoscut vinovat în comiterea infracțiunii prevăzute de art.152 alin.(2) lit.d) din Codul penal (*vătămarea intenționată medie a integrității corporale sau a sănătății asupra unei persoane în legătură cu îndeplinirea de către ea a obligațiilor de serviciu sau obștești*), fiindu-i stabilită pedeapsă 3 ani și 6 luni închisoare, cu executarea în penitenciar de tip semiînchis, iar în baza art.90 din Codul penal, executarea pedepsei a fost suspendată condiționat pentru perioada de probațiune de 2 ani.

120. Potrivit Nomenclatorului gradelor de complexitate, parte a Regulamentului privind stabilirea gradelor de complexitate unice naționale a cauzelor civile, penale și contravenționale, aprobat prin Hotărârea nr.165/6 din 18 februarie 2014 a Consiliului Superior al Magistraturii, modificat și completat prin Hotărârea CSM nr.486/19 din 23 iunie 2015, pentru cauza penală supusă controlului, gradul de complexitate este aproape maxim evaluat la 8 puncte, iar, potrivit art.16 alin.(2) din Codul penal este calificată drept infracțiune mai puțin gravă. În cauza penală, au fost efectuate mai multe acțiuni procesuale, cum ar fi: expertize medico-legale, au fost audiați mai mulți martori, specialiști și experți din domeniu, ceea ce atestă că cauza este una complexă. De asemenea, în cadrul procesului penal a fost înaintată de către partea vătămată ***** acțiune civilă.

121. *Cu privire la comportamentul părților. Aprecierea comportamentului reclamantului.* Din raportul prezentat de Ministerul Justiției reiese că perindarea examinării cauzei penale în prima instanță a fost în mare parte cauzată de comportamentul reclamantului și a avocaților săi manifestat prin depunerea multiplelor cereri de amânare, privind dispunerea efectuării expertizei repetate, invitarea în ședința de judecată a experților în vederea audierii lor suplimentare, acordării termenelor suplimentare în vederea depunerii probelor suplimentare. Mai mult ca atât, după cum rezultă din procesul-verbal al ședinței de judecată din 27.11.2014, instanța de judecată a penalizat comportamentul de rea-credință a părții apărării care urma a determina tergiversarea procesului manifestat prin faptul că a solicitat invitarea și audierea în cadrul următoarei ședințe a medicilor din domeniul radiologiei și imagisticii, ***** și ***** , pe motiv că a considerat că expertul

***** nu a răspuns la întrebările ce țin de radiologie și tomografie. Instanța a respins acest demers întrucât în ședința precedentă inculpatul a ales care din experți să fie invitat pentru audiere, iar întreruperea ședinței pentru audierea altor experți ar cauza tergiversare examinării cauzei. Pe lângă aceasta, reclamantul nu și-a valorificat dreptul prevăzut la art.20 CPP, de a solicita accelerarea procedurii de judecare a cauzei penale. De asemenea, reclamantul și avocații săi și-au exercitat activ dreptul de apel și recurs (ordinar și în anulare) împotriva sentinței primei instanțe. La fel, și partea vătămată prin intermediul avocatul său și-a exercitat dreptul de atac a sentinței primei instanțe.

122. De altfel, recurentul/reclamant, folosindu-se de drepturile sale procedurale a contribuit în oarecare măsură la durata procedurilor, ceea ce atestă o *răspundere mixtă*, însă nu în măsură semnificativă (având în vedere că la demersurile sale s-au efectuate multiple expertize, audiați martori, acumulate probe etc.), de asemenea, nici faptul contestării ulterioare a sentinței de condamnare, nu i se poate reproșa ultimului.

123. *Cât privește comportamentul autorităților.* Durata procedurii se explică și prin casările și trimiterile succesive pronunțate în dosarul cauzei penale. În această privință, Completul de judecată notează că, deși nu are competența de a analiza modul în care instanțele interne au interpretat și aplicat dreptul intern, consideră totuși că respectivele casări cu trimitere se datorează în general unor erori procedurale comise la etapa examinării cauzei în apel depistate de instanța de recurs, or, repetarea acestor casări denotă o deficiență în funcționarea sistemului judiciar (*cauza Parohia Greco-Catolică Sfântul Vasile Polonă, pct. 74*).

124. Cu toate că cauza penală în sine a fost una complexă (gravitatea faptei infracționale imputate, calificata prin prisma art.16 din Codul penal din categoria infracțiunilor mai puțin grave, acumularea probelor, audierea părții vătămate, a martorilor, efectuarea nenumăratelor expertize, audierea specialiștilor și experților din domeniu etc.), totuși examinarea ei a fost îngreunată în mare parte din cauza erorilor și omisiunilor judiciare admise la etapa judecării cauzei în apel, acestea fiind constatate de 4 ori de către instanța de recurs din care motive cauza a fost supusă rejudecării de 5 ori în instanța de apel, care nicidecum nu remedia carențele constatate de instanța ierarhic superioară, fapt ce denotă că durata excesivă a procedurilor sunt imputabile autorităților naționale, care în opinia Completului de judecată, au contribuit în mod decisiv la prelungirea acestora.

125. *Importanța cauzei pentru recurentul/reclamant.* Completul de judecată notează că procedurile s-au referit la o chestiune extrem de importantă pentru Oleh Senchakovych, așteptările și aspirațiile acestuia pe toată perioada soluționării cauzei penale într-un termen excesiv de îndelungat în cele trei grade de jurisdicție (în special apel și recurs), care pleda nevinovat pentru fapta infracțională care i se incrimina, în lipsa unei argumentări și

circumstanțe obiective care ar justifica acest termen. Cu atât mai mult că, recurentul/reclamant prin definiție risca o pedeapsă penală cu închisoarea, respectiv importanța soluționării prompte a chestiunii pentru el este prezumată. Or, Oleh Senchakovych a fost învinuit de comiterea unei infracțiuni mai puțin grave, pentru care legea penală prevede pedeapsa maximă cu închisoare pe un termen de până la 5 ani inclusiv. Prin sentința de condamnare, recurentului/reclamant i-a fost stabilită pedeapsă 3 ani și 6 luni închisoare, cu executarea în penitenciar de tip semiînchis, iar în baza art.90 din Codul penal, executarea pedepsei a fost suspendată condiționat pentru perioada de probațiune de 2 ani.

126. În acest context, Completul de judecată deduce că instanțele judecătorești naționale nu au manifestat diligența deosebită care li se cerea atât de legislația națională, cât și de articolul 6§1 al Convenției.

127. În circumstanțele expuse, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție consideră că atât prima instanță, cât și instanța de apel eronat au concluzionat asupra lipsei încălcării dreptului lui Oleh Senchakovych la judecare în termen rezonabil a cauzei penale în care se pretinde încălcarea dreptului, fără a stabili corect starea de fapt raportată la criteriile ce impun survenirea răspunderii Statului pentru încălcarea termenului rezonabil de judecare a cauzei penale. Or, în speță cert se constată că examinarea cauzei penale, (în care Oleh Senchakovych avea calitatea procesuală de învinuit/condamnat, din momentul intentării procesului penal (*august 2012*), până la data emiterii deciziei definitive și irevocabile de către instanța de recurs (*04 noiembrie 2021*), prin care s-a soluționat fondul acuzației, (fiind menținută sentința din 24 decembrie 2014 a Judecătoriei Botanica mun. Chișinău, în latura acuzației și condamnării lui Oleh Senchakovych pentru comiterea infracțiunii prevăzute de art.152 alin.(2) lit.d) din Codul penal), a constituit în total **9 ani și 3 luni**, dintre care mai mult de 6 ani și 8 luni, cauza penală s-a aflat la etapa de judecare în instanța de apel și recurs, fapt ce reprezintă o procedură excesiv de îndelungată de examinare, respectiv nu poate fi apreciată ca fiind una rezonabilă, fapt ce impune implicit răspunderea Statului pentru încălcarea dreptului lui Oleh Senchakovych la judecarea în termen rezonabil a cauzei penale (în care se pretinde încălcarea).

128. După cum rezultă din prevederile art.5 din Legea nr.87/2011, în urma constatării faptului că a fost încălcat dreptul la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau dreptul la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești, instanța de judecată decide asupra acordării unei satisfacții echitabile de la bugetul de stat în contul reparării prejudiciului moral, material, precum și a costurilor și a cheltuielilor de judecată.

129. La acest aspect, Completul de judecată remarcă că unul din criteriile orientative generale de apreciere a prejudiciului moral este criteriul echității.

130. Aprecierea prejudiciului moral se face în raport cu criteriile menționate supra (miza pentru reclamant, comportamentul părților, bună/reaua credință; durata procedurilor, etc.). Se ia obligatoriu în considerație principiul general al echității și suma nu trebuie să fie vădit disproporționată cu sumele acordate de Curtea Europeană în spețele similare. Sarcina probării prejudiciului moral nu poate fi pusă pe seama reclamantului și se apreciază individual pentru fiecare caz, luându-se în considerare argumentele ambelor părți în proces și excluzându-se pretenții excesive și vădit exagerate.

131. Completul de judecată evidențiază că sarcina probării prejudiciului moral nu poate fi pusă pe seama reclamantului și se apreciază individual pentru fiecare caz, luându-se în considerare argumentele ambelor părți în proces și excluzându-se pretenții excesive și vădit exagerate.

132. În materia duratei nerezonabile a procedurilor judiciare sumele acordate cu titlu de prejudiciu moral variază între 1000 de EURO și 2500 de EURO, pentru 5 sau 10 ani. Cea mai mică sumă s-a acordat în cauza „Deservire” SRL c. Moldovei de 600 de EURO pentru 6 ani, iar cea mai mare în cauza Cravcenco c. Moldovei de 3000 de EURO pentru 9 ani de examinare a unui litigiu de muncă.

133. La calcularea daunei morale se ia în considerare întreaga perioadă, inclusiv acel prim an de durată excesivă a procedurii judiciare.

134. La acest capitol, Completul de judecată reține ca fiind relevante speței cauzele CtEDO, *Cimpoeș vs. Republica Moldova*, (cererea nr.12030/13 din 14 decembrie 2021), unde Curtea a acordat reclamantului 2700 de Euro pentru prejudiciul moral (deși reclamantul pretinsese 15000 de Euro) pentru o perioadă de examinare a cauzei de peste 15 ani, sau 180 de Euro per an/15 Euro per lună.

135. În cauza *Cravcenco v. Republica Moldova*, (cererea nr.13012/02, 15 ianuarie 2008), pentru durata de 9 ani de examinare a procedurilor într-un litigiu privind reintegrarea în serviciu, Curtea a acordat reclamantului suma de 3000 de Euro cu titlu de prejudiciu moral, sau 333 de Euro per an/28 Euro per lună.

136. De asemenea, în cauza „Deservire” SRL vs. Republica Moldova, (cererea nr. 17328/04, 6 octombrie 2009), a fost acordată o sumă de 600 de Euro pentru o perioadă de examinare de 6 ani și 41 de zile, sau 100 de Euro per an.

137. Totodată, în cauza *Zementova vs. Russia*, (cererea nr.942/02 din 27 septembrie 2007), Curtea a acordat reclamantei suma de 3000 de Euro cu titlu de prejudiciu moral ca urmare a constatării încălcării caracterului rezonabil al duratei urmăririi penale, ce s-a desfășurat 6 ani, 2 luni și 11 zile sau 500 de Euro per an/41 de Euro per lună.

138. În cauza *Matei și Tutunaru c. Moldovei*, (cererea nr.19246/03, hotărârea din 27 ianuarie 2010), pentru durata excesivă a procedurilor, mai

mult de 10 ani, Curtea a acordat fiecărui reclamant a câte 2.000 de Euro cu titlu de prejudiciu moral sau 200 Euro per an/16 Euro per lună.

139. În *cauza Borisova v. Republica Moldova (cererea nr. 37190/19, decizia din 12 decembrie 2024)*, pentru durata excesivă a procedurilor civile și lipsa unui remediu efectiv în această privință, durată totală mai mult de 12 ani din momentul inițierii, suplimentar la cei 30000 de lei acordăți de instanța națională, Guvernul s-a oferit să achite reclamantei 1.500 de Euro pentru prejudiciul moral și 250 de Euro pentru costuri și cheltuieli, sau 250 Euro per an/20 Euro per lună.

140. În *cauza Sușco v. Republica Moldova (cererea nr.64990/16)*, hotărârea din 16 ianuarie 2025), pentru durata excesivă a procesului de insolabilitate și la lipsa unei căi de atac eficiente în dreptul intern în acest sens, durata totală fiind de 12 ani și 8 zile, Curtea a acordat reclamantului suma de 1700 de Euro pentru prejudiciul moral și 250 de euro pentru costuri și cheltuieli, sau 141 Euro per an/12 Euro per lună.

141. Prin urmare, instanțele naționale trebuie să țină cont de satisfacția echitabilă acordată de către Curtea Europeană în situații similare și să acorde despăgubiri comensurabile în acest sens pentru prejudiciul cauzat prin încălcarea art.6§1 din Convenție.

142. De asemenea, Curtea Supremă de Justiție în jurisprudența sa uniformă s-a expus în spețe similare cu privire la aprecierea mărimii prejudiciului moral pentru durata excesivă a procedurilor ([*a se vedea decizia irevocabilă nr.2ra-1420/23 din 10.07.2025 a Curții Supreme de Justiție*](#)), unde Curtea, (pentru constatarea răspunderii integrale a autorităților publice ale statului pentru încălcarea termenului de judecare rezonabilă a cauzei) a acordat cu titlu de satisfacție echitabilă cel puțin între 3000 de lei pentru 2 ani de încălcare și maxim 60 000 de lei pentru mai mult de 9 ani, sume apreciate în fiecare caz concret prin prisma tuturor criteriilor de apreciere a rezonabilității duratei procedurilor.

143. Reieșind din cele constatate, și având în vedere că recurentului/reclamant i s-a cauzat un anumit nivel de stres și frustrare ca urmare a duratei excesive a procedurilor penale timp de 9 ani și 3 luni, dintre care mai mult de 6 ani în instanța de apel și recurs, luând în considerare importanța procesului pentru ultimul, având speranța că instanțele naționale vor face claritate, care pleda nevinovat pentru fapta infracțională care i se încredințează, în lipsa unei argumentări și circumstanțe obiective care ar justifica acest termen, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție consideră că suma de 20 000 de lei cu titlu de prejudiciu moral, ceea ce constituie 2 222 de lei per an (sau echivalentul 112,93 de Euro per an) pentru durată excesivă a procedurilor penale, este rațională și echitabilă ca mărime, și este conformă jurisprudenței CtEDO în cauze similare.

144. Completul de judecată subliniază că suma prejudiciului moral calculat spre încasare a fost apreciată prin prisma *răspunderii mixte* atât a

reclamantului, cât și a autorităților naționale, ce a provocat durata destul de excesivă a procedurilor în cauza penală în care se pretinde încălcarea, reieșind în special din comportamentul participanților la proces.

145. În speță, recurentul/reclamant Oleh Senchakovych pretinde suma de 9000 de Euro cu titlu de prejudiciu moral pentru încălcarea dreptului său la judecarea în termen rezonabil a cauzei penale timp de 9 ani, ceea ce reprezintă a câte 1000 de Euro pentru fiecare an de încălcare.

146. Completul de judecată consideră că suma de 9000 de Euro pretinsă de către Oleh Senchakovych cu titlu de satisfacție echitabilă este vădit exagerată ca mărime în raport cu criteriile, circumstanțele și factorii nominalizați supra la aprecierea prejudiciului moral, precum și luând în considerare compensațiile acordate de CtEDO pentru violări similare în jurisprudența sa versus Republica Moldova. Or, cuantumul despăgubirii morale trebuie să aibă un efect compensatoriu pentru partea lezată, dar nu venituri nejustificate.

147. La acest capitol, Completul de judecată remarcă că la determinarea cuantumului despăgubirilor urmează să se respecte criteriul echității, care presupune că despăgubirile pentru prejudiciul moral trebuie să fie juste, raționale și echitabile, adică trebuie stabilite în așa fel încât să asigure efectiv o compensare suficientă a prejudiciului moral cauzat, cu menținerea echilibrului între daunele efectiv pricinuite și suma acordată.

148. Astfel, în jurisprudența sa Curtea a stabilit că scopul satisfacției echitabile este de a repara prejudiciul cauzat reclamantului ca urmare a evenimentelor contrare Convenției (*cauza Scozzari și Giunta c. Italiei*, 13 iulie 2000, pct.248-250). Atunci când acordă satisfacția echitabilă, Curtea aplică regula *restitutio in integrum*, aceasta cere ca compensațiile cu titlu de prejudiciu moral acordate la nivel național pentru violarea Convenției să fie comparabile cu cele acordate de CtEDO în cauze similare (*hotărârea Ciorap nr.2 c. Moldovei*, 2010).

149. Distinct, Completul de judecată remarcă că potrivit jurisprudenței Curții Europene, mărimea daunei morale va fi stabilită în funcție de nivelul de viață în statul respectiv (*secțiunea I, hotărârea Ernestina Zullo versus Italia*, 10 noiembrie 2004, 64897/01).

150. Cu titlu de notă, Completul de judecată reține că determinarea valorii prejudiciului în sensul Legii nr.87 din 21.04.2011 privind repararea de către stat a prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești, nu se face în dependență de inflație, dar de gradul de încălcare a drepturilor apărute de această lege.

151. *Cu privire la costuri și cheltuieli.* Completul de judecată subliniază că potrivit jurisprudenței CEDO, aprecierea costurilor și cheltuieli judiciare urmează a se conduce după două principii de bază: (i) costuri și cheltuieli urmează a fi în modul corespunzător probate, de obicei prin

documente de plată sau prin prezentarea descifrării pe ore a lucrului avocatului și tarife aplicabile, dacă e cazul, și (ii) cheltuielile trebuie să fie rezonabile ca quantum (în special în materia de tarife percepute pentru onorariile avocaților) și necesare pentru proceduri în speță (nu se compensează, de ex., lucrul avocatului care nu are tangență directă la proces).

152. Aici se rețin și prevederile art.94 alin.(1) din Codul de procedură civilă, potrivit cărora instanța judecătorească obligă partea care a pierdut procesul să plătească, la cerere, părții care a avut câștig de cauză cheltuielile de judecată. Dacă acțiunea reclamantului a fost admisă parțial, acestuia i se compensează cheltuielile de judecată proporțional părții admise din pretenții, iar pârâtului – proporțional părții respinse din pretențiile reclamantului.

153. Deși Oleh Senchakovych a solicitat în acțiune compensarea cheltuielilor de judecată suportate în prezenta cauză civilă, totuși nu a prezentat în acest sens probe concludente și pertinente, ceea ce determină instanța de recurs de a respinge acest capăt de cerere.

154. Implicit, Completul de judecată a punctat doar motivele decisive pentru soluționarea prezentei cauze, ceea ce este admisibil prin prisma jurisprudenței CtEDO (*a se vedea cauza García Ruiz vs Spania (Marea Cameră), 21 ianuarie 1999, parag. 26; Moreira Ferreira vs Portugalia (nr. 2) (Marea Cameră); 11 iulie 2017, §84*).

155. Coroborând circumstanțele ce preced, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție concluzionează de a admite recursul, de a casa integral decizia instanței de apel și hotărârea primei instanțe, pronunțând o nouă hotărâre de admitere parțială a acțiunii.

156. În conformitate cu art.445 alin.(1) lit.b) din Codul de procedură civilă,

COMPLETUL, CU UNANIMITATE DE VOTURI,

Admite recursul declarat de Senchakovych Oleh.

Casează integral decizia din 29 iunie 2023 a Curții de Apel Chișinău și hotărârea din 23 decembrie 2022 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, în cauza civilă, intentată la cererea de chemare în judecată depusă de Senchakovych Oleh împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova cu privire la constatarea încălcării dreptului la judecare în termen rezonabil a cauzei penale, repararea prejudiciului moral cauzat prin această încălcare și compensarea cheltuielilor de judecată, și pronunță o hotărâre nouă prin care:

Admite parțial acțiunea civilă depusă de Senchakovych Oleh împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova cu privire la constatarea încălcării dreptului la judecare în termen rezonabil a cauzei penale, repararea prejudiciului moral cauzat prin această încălcare și compensarea cheltuielilor de judecată.

Constată încălcarea dreptului lui Senchakovych Oleh la judecare în termen rezonabil a cauzei penale de învinuire a acestuia în comiterea infracțiunii prevăzute de art.152 alin.(2) lit.d) din Codul penal.

Se încasează de la bugetul de stat prin intermediul Ministerului Justiției al Republicii Moldova în beneficiul lui Senchakovych Oleh suma de 20000 (douăzeci de mii) de lei MD cu titlu de prejudiciu moral.

În rest, acțiunea civilă depusă de Senchakovych Oleh, se respinge ca neîntemeiată.

Decizia este irevocabilă.

Președinte

Stela Procopciuc

Judecători

Ion Munteanu

Gheorghe Stratulat